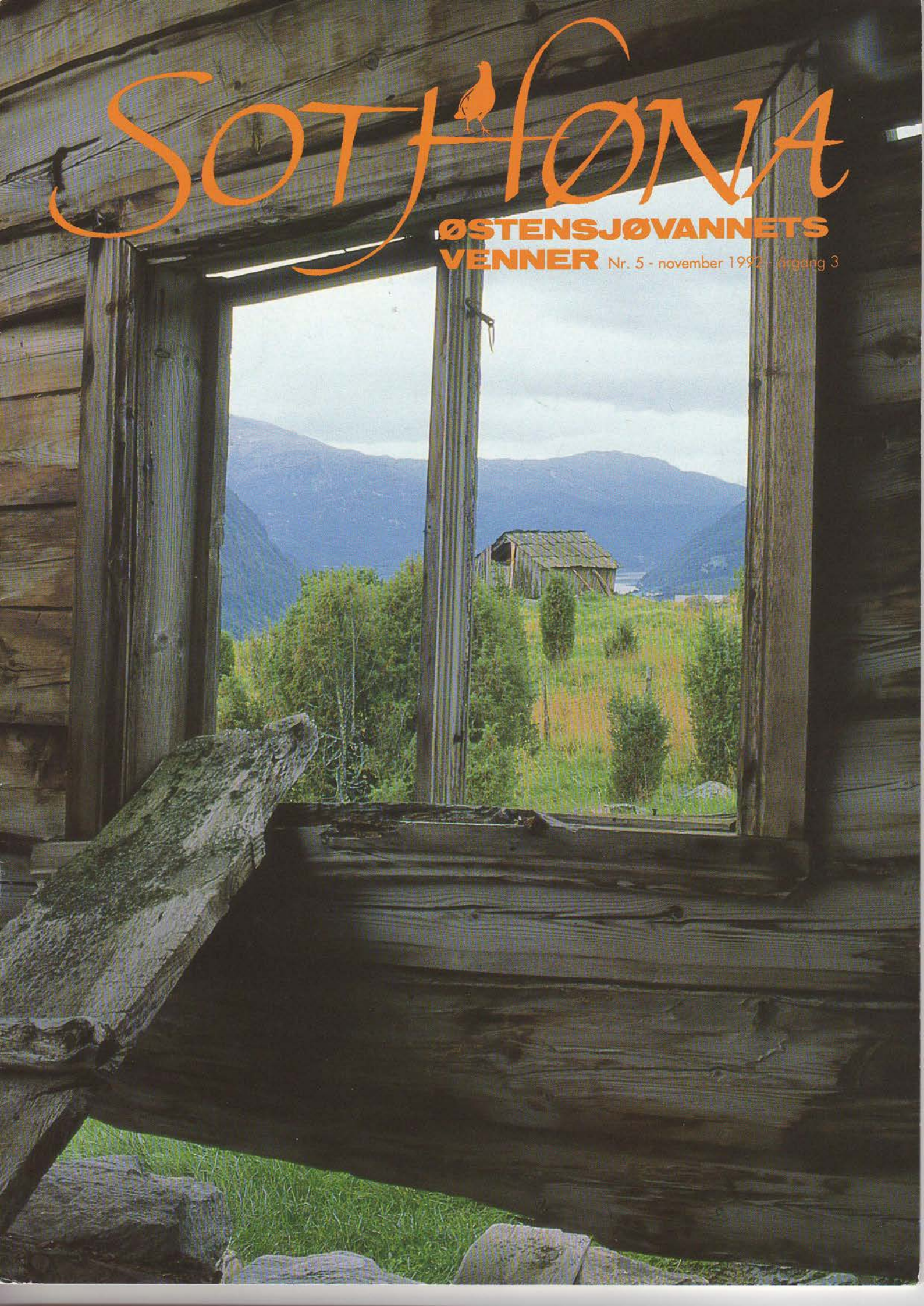

The background of the entire page is a photograph taken from inside a rustic wooden cabin. The view is through a window with a wooden frame. Outside, there is a lush green field with some taller grasses. In the middle ground, a small wooden barn with a gabled roof sits on a slight rise. In the far background, there are blue, hazy mountains under a cloudy sky. The cabin's interior, including the window frame and some wooden planks, is visible in the foreground and sides.

SOTIFØNA

ØSTENSJØVANNETS
VENNER

Nr. 5 - november 1992 - årgang 3

Bladet sendes gratis til alle ØVV's hovedmedlemmer.
Løssalg kr. 30,-

Sothøna redaksjonen:

I redaksjonen:

Erik Damsgaard, Finn A. Gulbrandsen, Hanne Lønstad,
Kari Lønstad, Selma M. Monsen, Alf Skjeseth,
Marianne Østbye

Omslagsfoto: Nils Henrik Huset

Forsidelogo: Anne Durban

Foto: Redaksjonen

Layout: Selma M. Monsen, Marianne Østbye

Brev til redaksjonen og annonsebestilling sendes:

SOTHØNA, v/Marianne Østbye, tlf.: 29 61 61
Postboks 15 Abelsø, 1105 Oslo 11

Foreningens styre:

Leder: Erik Damsgaard, tlf.: 29 74 46

Nestleder: Finn A. Gulbrandsen, tlf.: 27 28 10

Sekretær: Marianne H. Østbye

Kasserer: Gerd Hansen

Styremedlemmer: Kari Lønstad, Øyvind Mæland

Varamedlemmer: Tor Jacobsen, Selma M. Monsen,
Ingvild Myklebust, Guro Aandahl

Kontaktpersoner arbeidsgrupper:

Barnegruppa - Østensjøvannets Arvinger:

Bjørn Jacobsen, tlf.: 74 07 93

Finn Gulbrandsen, tlf. 27 28 10

Abildsø Gård: Erik Damsgaard, tlf. 29 74 46

Østensjø Gård: Kari Lønstad, tlf.: 29 87 67

Slåtteng-gruppa: Kirsti Hellerud, tlf.: 27 19 66

Standgruppa: Finn A. Gulbrandsen, tlf.: 27 28 10

Overvåkningsgruppa: Finn og Erik

Post til styret og arbeidsgruppene:

Østensjøvannets Venner

Postboks 15 Abelsø, 1105 Oslo 11

Postgironr.: 0801.273.1826

Bankgironr.: 6062.05.12861

Stiftelsen Østensjøvannets Kulturfond:

Representert ved Oslo Bys Vel, Verdens Naturfond,
Fortidsminneforeningen, Akershus 4H og ØVV.

Leder Herman Berger, Bølerskogen 59, 0691 Oslo 6

Postgironr.: 0824.076.7776

Bankgironr.: 6062.05.13035

Medlemspriser 1991:

Hovedmedlem: kr. 50,-

Husstandsmedlem: kr. 5,-

Foreninger, firmaer etc.: kr. 500,- (minimum)

Betales til foreningens post- eller bankgiro

Fuglevakta:

Telefonvakt/Døgnvakt

Ved Faunakriminalitet, syke og skadede fugler

Norsk Ornitologisk Forening, mobil tlf.: 090/29 500

ØVV's fuglevakt: Werner Alvestad tlf. 27 91 55

Forurensning:

Vannverkets Telefonvakt/Døgnvakt

Ved uregelmessigheter, oljeutslipp etc. tlf.: 65 89 60

Sothøna er laget ved hjelp av følgende utstyr:

IBM-kompatibel DTK datamaskin med Aldus

PageMaker fra ND-Datashop og Schneider laserskriver

fra Euro-Tec A/S.

Sothøna er trykket på resirkulert papir.

Omslaget er miljøpapir.

Vi takker Cannor A/S (Canon), Ekløw Skandinavia A/S (Fuji), Sandnes Optikk (Schwarofsky
kikkerter) og ABB-Miljø Norsk Viftefabrikk for støtte til utgivelse av dette bladet.

Et langt skritt på vei

Østensjøområdet har i mange år vært benyttet av forskere, familier, barnehager, skoler og universiteter. Folk har funnet seg til rette i et vakkert kulturlandskap med et yrende dyre- og planteliv.

Her har vært bosetning i flere tusen år. Rundt århundreskiftet ruvet Abildsø og Østensjø gårdene i terrenget. De var omgitt av åkermark på alle kanter. Før planleggerne fikk satt i gang drabantbyutbyggingen, var Oslo landets 3. største landbrukskommune. Bydelene rundt vannet "vårt" fikk navnet "Østensjøbyen". Østensjøområdet skulle være en grønn lunge til glede for nålevende og kommende generasjoner. Årene gikk. Østensjøvannet ble forsømt og uerstattelige arealer ved vannet gikk tapt. Området ble bygget nesten helt igjen inntil man forstod at en skjøtelsesplan måtte lages for å beskytte de siste rester av våtmark, natur- og kulturlandskap.

I 1979 så "Skjøtelsesplanen for Østensjøvannet" dagens lys. Den markerer den faglige minimumsgrensen for området.

I statsråd ble vannspeilet og våtmarka vernet som naturreservat. Dette er alt for snevert, men det er likevel et langt stykke på vei.

Mye gjenstår. Hvordan vi skal takle dette, kan du lese om i artikler inne i bladet. Det blir spennende å følge med på Riksantikvarens og Oslo kommunes utspill.

Østensjøvannets Venner lover å stå på. Vi vil fortsatt arbeide for at hele skjøtelsesplanområdet får et varig, statlig vern. Det er nå det virkelig gjelder - for Østensjøvannet og dets fremtid.

ØVV takker for all støtte! Uten medlemskontingenter og vennegaver ville det vært umulig å drive informasjonsvirksomheten, og uten medlemmene i ryggen ville ikke foreningen veid så tungt som den gjør. Vi ønsker velkommen til aktiviteter og medlemsmøter på Skullerudstua - samt mange gode turer rundt Østensjøvannet med familie og venner.

Med miljøvennlig hilsen,

Erik/Damsgaard

P.S.

De medlemmer som vi ikke har registrert kontingentinnbetaling fra for 1992, har fått postgiro vedlagt i dette bladet. Vi håper dere fortsatt vil støtte oss i arbeidet for å bevare Østensjøvannets unike helhet.

D.S

Ny giv for Østensjøvannet

Naturreservatet - et faktum

Pressemelding fra Miljøverndepartementet, 2. oktober 1992: Østensjøvannet i Oslo kommune er nå vernet som naturreservat. Helheten i dette området både når det gjelder økonlogiske, kulturelle og landskapsmessige verdier bør imidlertid sikres for ettertiden. Hele det området som ble omfattet av Oslo kommunes skjøtselsplan fra 1979 vil bli nærmere vurdert for å komme fram til løsninger som kan bevare dette unike området for framtiden.

På bakgrunn av dette er styret preget av optimisme og pågangsmot. Byrådet har startet arbeidet med å få resten av Skjøtselsplan-arealet vernet som landskapsvernområde. Departementet er varslet om at ny sak forberedes. Ikke nok med det, mye tyder på

at det arbeides for å få "Kirkeskauen" og området nordvest for Oppsal terrassehus inn i området også. Dette vil bevare det grønne preget på østsiden av vannet for ettertiden. Er det rart vi er optimister?

Hele skjøtselsplanarealet var ikke ute til høring i utkastet fra 1987. Dette var en kjempetabbe. Lovverket tillater derfor ikke vern av hele området i dag. Først etter en ny høringsrunde vil det være mulig med statlig vern av Østensjøområdet slik venneforeningen ønsker.

Dette vil nok ta fem nye år. Styret lover å sørge for kontinuitet i foreningen. Initiativet fra Oslo kommune skal følges opp inntil også denne "høringen" passerer statsråd.

Clean Air Games

"Ren-luft-lekene", ja hva er nå det? 17. juni 1992 var det femte gang Lambertseter Idrettsforening arrangerte Clean Air Games - et stevne i miljøets tegn. Til idrettsstadion på Lambertseter kom store idrettsmenn og -kvinner og tevlet gratis for et bedre miljø. Deltagerne får privat innlosjering hos vertsfamilier. Sponsor var ABB Miljø Norsk Viftefabrikk.

På Lambertseter var det et godt utvalg fra både Norges- og verdenseliten. Mesteparten av det britiske landslaget, inkl. Linford Christie (etterpå to han gull på 100m i OL i Barcelona), var godt representert.

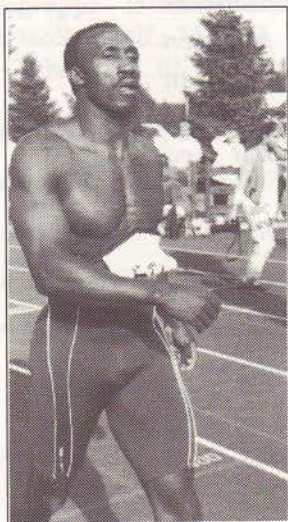
I våres kom ØVV med i Clean Air Games som en samarbeidspartner på miljøsidan. Med slike høyt

vurderte idrettsutøvere, hva er mer naturlig enn at man kobler hele Oslos natur- og friluftspære nr. 1 til Clean Air Games. Man ønsker med Østensjøvannet å presentere en konkret sak, og et område alle har glede av. Dette syntes vi var en fin måte å presentere Østensjøvannet og dets mangfold på for stevnets gjester og publikum, og dermed spre Østensjøvannets ry ut over landets grenser.

ØVV setter stor pris på å være med i dette samarbeidet. Resultatet av årets stevne (i tillegg til PR) har vært flotte diplomer med informasjon om ØVV og ØVVs logo på stevnets offisielle T-skjorte som begge ble delt ut til alle stevnets deltagere. I tillegg ble et bilde av Østensjøvannet flott rammet inn og overrakt til Collin Jackson som bestemannspremie. Clean Air Games arrangerer også et miljøseminar, hvor bl.a. World Watch Institute og Norges Naturvernforbund er representert. I år kolliderte dette dessverre med miljøkonferansen i Rio. I stedet ble det en stor miljøstand på Lambertseter hvor ØVV, World Watch Institute og Miljøheimevernet var representert.

En ny og spennende oppgave ligger foran oss med Clean Air Games. Østensjøvannet er for alvor på vei ut i verden.

Vi håper samarbeidet om Clean Air Games vil bringe mye godt til miljøarbeidet generelt og til ØVV spesielt. Dette er en spennende måte å overbringe "budskapet" om Østensjøvannet på - både til befolkning, politikere, byråkrater og til internasjonale kretser. Østensjøvannet fikk mange nye "supportere" i løpet av stevnet.

*Idrettsutøvere i alle klasser stilte til start.
T.v. Linford Christie, t.h. Kari Lønstad (ØVVs styre).
Foto: Grete Zahl*

Riksantikvaren freder hele Abildsø gård

Mens kommunale og sentrale myndigheter fortsetter den langdryge vernebehandlingen av Østensjøvannet med omgivelser, har Riksantikvaren gjort kort prosess: Både boligmassen og hele åkerlandet ved Abildsø gård er blitt midlertidig fredet med hjemmel i Kulturminneloven.

Riksantikvaren skrev 11. juni til Selvaagbygg A/S, Oslo kommune og grunneier Stein Abildsø og gjorde oppmerksom på at fredningssak ersatt i gang for Abildsø gård, både for selve gårdsanlegget og for området rundt. Riksantikvaren påpeker spesielt at det omstridte arealet vest for gården, der Selvaagbygg lenge har ønsket å bygge boliger, ikke må røres.

- Jordveien som ligger vest for gårdsanlegget, mot Enebakkveien og Plogveien, har en avgjørende betydning for opplevelsen av anlegget som et gårdsanlegg. En nedbygging av disse arealene vil føre til at man bare fra Østensjøvannssiden vil kunne oppleve den kulturhistoriske sammenhengen og helheten anlegget inngår i. Det kulturhistoriske landskapet med lesbare spor etter århundres gårdsdrift vil bli klart desimert og viktige verdier vil gå tapt for alltid. Virkningen av anlegget i miljøet er avhengig av at jordveien omkring anlegget opprettholdes, skriver riksantikvar Øivind Lunde.

Behandlet som fredet

Selvaagbygg fikk tre uker til å sende merknader til Riksantikvarens brev. Et endelig fredningsforslag vil så bli utarbeidet og lagt ut til offentlig ettersyn. Lunde forutsetter at eiendommen blir behandlet som fredet inntil fredningsspørsmålet er avgjort.

Riksantikvaren slår fast at fredningssaken for eiendommen må sees i sammenheng med arbeidet for å sikre hele det verdifulle miljøet omkring Østensjøvannet. Når det gjelder bygningene på Abildsø gård, vil Riksantikvarens fredningsforslag omfatte hovedbygningen med sammenbygd sidebygning, drengestue og uthus. Det vil også bli vurdert om grunnmuren etter den nedrevne driftsbygningen skal inngå i fredningen, og antikvaren

gjør oppmerksom på at avgrensingen av fredningen kan bli justert i prosessens løp.

Begrepet "områdefredning" innebærer at nåværende virksomhet innenfor området (dvs. bruken av jordene rundt gården) skal opprettholdes. Fredningssaken blir primært begrunnet med hovedbygningens arkitektoniske verdi, samt hele anleggets kulturhistoriske verdi som en av de

få bevarte Akergårder hvor deler av jordveien fremdeles holdes i hevd.

Hovedbygningen på Abildsø gård er i følge Riksantikvaren et viktig bygningshistorisk "dokument", med stor grad av autenticitet. Bygningen er trolig oppført rundt 1790 av Diderik Brochmann. Da Jørgen Wetlesen kjøpte eiendommen i 1847, ble det gjort store ombygninger.

Riksantikvaren uttrykker i sitt brev sterk bekymring for vedlikeholds-situasjonen for hovedbygningen. Det er store råteskader og soppangrep som følge av langvarige lekkasjer, og dette må vurderes nærmere i forbindelse med utarbeidelse av endelig fredningsforslag, heter det.

I den allsidige begrunnelsen for fredningsforslaget, legger Riksantikvaren også vekt på bruken av Abildsø gård som husholdningsskole drevet av Minna Wetlesen fra 1864 og utover. Dette skal ha vært Europas første skole i sitt slag, og hovedbygningen ble delvis brukt som skolelokaler.

Riksantikvaren påpeker at bygningen og gårdsanlegget forøvrig kan derfor sies å være et viktig kulturminne knyttet til kvinners liv og virke. I tillegg anser Riksantikvaren det for viktig å sikre Abildsø gård som et trinn i sikringen av hele Østensjøvannområdet mangfold.

Skruskøyter og numme fingre

I serien "Mitt Østensjøvann" har vi denne gang gleden av å presentere Lise Fjeldstad, født 1939 i Oslo.

Hun debuterte i 1963 på Det Norske Teateret og har siden spilt på mange scener rundt om i landet. Hun har vært fast ansatt på Nationalteateret siden 1974. I det siste har hun også arbeidet som instruktør og fikk Radioteaterets pris "Den blå fugl" for sin innsats i år. Ellers har hun mottatt Skoleteaterets pris (1969), Gullbaggen (1982) for beste kvinnelige hovedrolle i svensk film, Amanda (1991) som beste kvinnelige hovedrolle, og Per Aabels ærdspris (1992). Hennes engasjement i nærmiljøet har de fleste Osloboerer også merket seg.

TSSHHH - TSSHHH -

Is-sagen hviner.

Vintermørket senker seg og vinden biter godt i nesetipp og kinn. Fingrene er numne i sne-stive votter, og i beksønstøvlene er tærne forlengst følelsesløse.

TSSHHH -

Men å hoppe opp og ned, trampe med bena og slå flikk-flakk, alle slike varme-råd er glemt, merker ikke den iskalde snøen engang, for nå er det de siste hvinene fra is-sagen som fyller hele meg - TSSHHH - Og der!

Opp høles et firkantet isberg skåret ut av et vann uten bunn. For når man er fem år, ser en isblokk på 60 x 60 cm ut som et fjell.

Den siste blokken blir buksert på plass på sleden og så bærer det avgårde, arbeidsgampen Svarten prustende og dampende foran sitt skinnende lass opp alle bakkene til gården. Gården var Søndre Skøien, og tilhørte mine besteforeldre. Vannet var Østensjøvannet, og den nordre halvdel hørte under gården. Og isen? Jo, den ble brukt til å holde melken fra 45 kuer kald når sommervarmen satte inn.

Is-skjæringen er mitt første, glitrende kalde litt trolske minne om Østensjøvannet. Og når jeg tenker etter er svært mange av mine opplevelser med vannet forbundet med noe litt fantastisk, noe litt mystisk med kulde. Fantastisk var det å bli dratt tvers over vannet av far en stjerneklar vinterkveld. Far hadde sorte lengdeløpsskøyter, og han var god til å gå på dem. I det hele tatt god. Selv om piken var liten, må det ha vært litt å slepe på.

Iskalde fingre og tær hører nøye sammen med Østensjøvannet. For klare vinterdager da vinden hadde feid isen blank, var vannet en fabelaktig skøytebane for oss barn, og vi dro avgårde med rattkjelker og sparkstøttinger for å prøve isens gleder. De største hadde hockey-skøyter. Vi andre skrudde og skrudde med valne fingre, skruskøyter og beksønstøvler. De minste måtte hjelpes med remmer og trespors-skøyter. Og det var moro, men kaldt, kaldt, kaldt!

Selv på glohete sommerdager sto det et kjølig gufs fra Østensjøvannet. Man måtte aldri gå inn i sivet og tro at man kunne vasse uti, da sank man i - det fantes ingen bunn i Østensjøvannet, ble det fortalt oss barn, det var bunnløst!

Og fisken der var bare stygg-fisk, full av pigger med svære gap. Egentlig var det vel bare gjedde, men den var full av bein, og fiskebein og barn er som kjent en lite vellykket kombinasjon. Og nifst var det med dette bunnløse vannet. Hviskende og tiskende småjenter i 1. klasse på Østensjø skole kunne fortelle hverandre at en gang var det funnet et babylik der med en knappenål i hodet!

Klokken er syv, gardinene trekkes fra, og et solglitrende Østensjøvann slår imot meg. Mange år er gått siden is-skjæring og skruskøyter. Nå bor jeg slik at Østensjøvannet blir en del av mitt liv. Fra alle vinduene i leiligheten min ser jeg vannet. Ikke bare ser, vannet fyller liksom rommene. Det trekker blikket til seg fordi det hele tiden er i forandring, det lever. Også nå er det noe fantastisk, nesten noe mystisk med Østensjøvannet. Det er mer enn en vanlig liten innsjø. Tidlige sommermorgener er lydene fra fuglelivet der som et kjempe-orkester, hele vannet koker og syder.

Det føles nesten som å være midt i skapelsesmysteriet.

Og så flyter det en trolsk liten øy der. Et forpjuasket, ganske lite stykke land, grønt og tustete, men det bærer med stor stolthet et spinkelt lite tre med florlett løvkroner. I solskinn og stille vær kan man tro det er en vanlig liten øy, en øy med feste i bunnen. Men nei, øya seiler umerkelig der ute. Istyggvær og vind seiler den ikke, nei den suser, raser fra den ene enden av vannet til den andre på bare få minutter, smeller seg inn i sivet, og kan bli liggende der så lenge at man begynner å lure på om den har grodd fast.

Det er noe urovekkende med en slik flytende øy. Den blir liksom så personlig. Dette å få skikkelig bunnfeste her i livet er ikke gjort i en håndvending. Jeg følte med den lille øya... der den tumlet rundt på sitt livs-hav. Men Østensjøvannet kunne være bare vakkert, enkelt og greit også. Et utrolig fint sted å gå turer. Veien rundt vannet ble joggeløype, tenkeløype, turen jeg gikk når jeg ville glemme roller, og turen jeg gikk når jeg ville lære roller. Og så var vannet fra min ende en forventningsfull start, og en meget behagelig slutt på skituren innover i Østmarka.

Lise Fjeldstad

Igjen har mange år gått. Blikket får ikke lenger sin morgendukkert i et solblankt Østensjøvann. Jeg har flyttet, bor midt i Oslo, og min kontakt med Østensjøvannet er svært sporadisk. Men, det er som med et menneske man er glad i, man ser det kanskje klarest når man er borte fra det. Jeg ser i alle fall i dag, at å leve i nær kontakt med stor og frodig natur er livsviktig for oss mennesker. Derfor må en by ha trær, vann og grønt-arealer - lunger.

Østensjøområdet rommer i høy grad disse umistelige verdiene. Derfor er det så viktig for oss at ingen kommer og klusser, ødelegger og spiser av det.

Østensjøvannet er mitt Østensjøvann.

Østensjøvannet er ditt Østensjøvann.

Det betyr forskjellige ting for oss, men i bunn og grunn representerer det naturmysteriet, og det må vi kjempe for, skal vi være mennesker i kontakt med oss selv.

Lise Fjeldstad

Slåttenga

Observante turgåere vil registrere at Slåttenga (Sjøli) nedenfor Manglerud skole i år har vært finere enn noen gang. Langt færre ospeskudd har kommet opp, og preget av blomstereng har vært klart tydeligere.

Det er fjerde året ØVV og Park- og idrett legger ned arbeid på enga. I Sølendet naturreservat ved Røros har de erstattet ljaen med tohjulstraktor med slåttesnute. Dette er et redskap som er langt mindre arbeidskrevende enn ljaen. Noe å tenke på for ØVV?

Finn

PS. Sølendet naturreservat er absolutt verdt et besøk. Anbefales på det sterkeste. DS!

Oslo/Bryn Lions ga pris til Østensjøvannet

Lions club Oslo- Bryn feiret 30 år ved å gi kr 250.000 til forskjellige formål i sitt distrikt. Gavene var hovedsakelig finansiert gjennom salg av klubbens akvareller. Unge, eldre og institusjoner er tilgodesett. Gavene ble utdelt 6. mai 1992 i forbindelse med en markering av klubbens jubileum.

Som andre Lionsklubber virker Lions Club Oslo/Bryn innen et bestemt distrikt, og dette er stort sett bydel 13, Østensjø. Klubben har 42 medlemmer, og de fleste som var med på å starte klubben 10. mai 1962 er fortsatt aktive. Lions Club Oslo/Bryn er en av 499 Lionsklubber i Norge og 40.456 klubber rundt om i verden. På verdensbasis har Lionsorganisasjonen 1.394.139 medlemmer (pr. 1.2.92).

“We serve” (Vi tjener) er organisasjonens motto, og dette gir uttrykk for medlemmenes vilje til å hjelpe mennesker i nød eller som på annen måte trenger hjelp. Å ta initiativ til samfunnsmessig nyttige prosjekter lokalt, på landsbasis og rundt om i verden står også sentralt.

Vanskelig å velge hvem gavene skulle gå til. Det er mange gode formål innen distriktet som fortjener hjelp og støtte, og selv med et relativt stort beløp til rådighet, har det vært vanskelig å finne løsninger som alle ville være tilfreds med. Etter en grundig vurdering er det besluttet at jubileumsgaven til distriktet skal deles i fem separate gaver, og de prioriterte grupper er barn/ungdom, eldre og kultur.

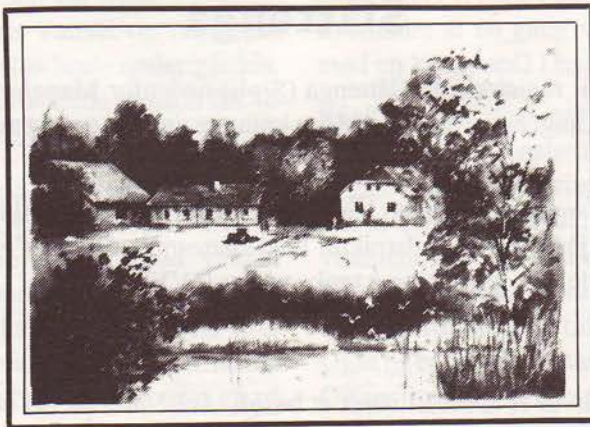
Østensjøvannets Kulturfond og Østensjøvannets Venner fikk kr 100.000. Kr 50.000 er øremerket til arbeidet med vern, bevaring, fredning og tilrettelegging av hele det enestående kulturlandskap rundt Østensjøvannet. Spesiell vekt er anbefalt lagt på de nordlige områdene. Kr 50.000,- er øremerket til etablering av en 4H-klubb Østensjø, og til realisering av Østensjø gård som 4H-gård. Beløpet settes inn på egen konto som forvaltes av Østensjøvannets Venner i samarbeid med Akershus 4H.

Videre fikk Oppsal IF kr 50.000 til fortsatt drift av foreningens “Allidrettsskole” for barn i alderen 6-10 år. Foreningen for Nordre Skøyen hovedgård fikk kr 50.000 til et flomlysanlegg. Oppsal Eldresenter fikk kr 25.000 til å utstyre “Busserullen” med mobiltelefon m.m. Oppsal menighet fikk kr 25.000, hvorav kr 15.000 til Oppsal Menighets Ungdomsklubb, “OPUS”, og 10.000 til menighetens tiltak for distriktets eldre.

Akvareller fra distriktet har gjort gavene mulig

Høsten 1989 startet klubben salget av 6 forskjellige reproduksjoner av akvareller med motiv fra distriktet. Motivene er fra Mariholtet, Nordre Skøyen Hovedgård, Østensjø gård, Østensjø skole, Østensjøvannet og Østmarksetra (senere er det kommet til et motiv fra det gamle utfartsstedet “Guldsmeden” i Østmarka). Det er først og fremst salget av disse bildene i nærmiljøet som har skapt de inntekter som ligger bak gavene, og nå går pengene tilbake til distriktet.

Her viser vi Østensjø gård. Alle 8 motivene er å få kjøpt ved henvendelse til Lions Club Oslo - Bryn, Nordre Skøyen Hovedgård, Skøyenbakken, 0667 Oslo.

30 % av salget går til Østensjøvannets Venner!

Ved å henvise til at dere har sett annonsen i Sot-høna, blir 30 % av kjøpesummen godskrevet Østensjøvannets Venner. Vi håper det er mange som skaffer seg disse vakre akvarellene og dermed også støtter foreningen.

Halsringmerking av gjess

Artikkelforfatteren er en av de dyktigste ornitologer i Oslo og har sittet i den "lokale rapport- og sjeldenhetskomiteen" (LRSK) i Norsk Ornitologisk Forening (NOF) i 20 år. Han er også varamedlem til styret i NOF - foreningen for fuglevern, avd. Oslo og Akershus. Til daglig er han geolog. Denne artikkelen blir også trykket i NOFs medlemsblad "Toppdykkeren".

Ved Østensjøvannet hekker et stadig større antall kanadagjess og noen grågjess. I tillegg er vannet en viktig myteplass for gjess, dvs. fuglene kommer hit for å felle og få nye vingefjær. I denne tiden er de ikke flyvedyktige.

Flere av gjessene går omkring med rød (kanadagås) eller blå (grågås) halsring. Ringmerking av fugler har primært som formål å kartlegge artenes trekkruiter, vinteroppholdssted, alder, spredning m.m. En halsring er meget mer lettavleselig i felt enn en fotring og gir derfor flere data (observasjoner) fra individenes livsløp. Halsringen veier nesten ingen ting og ligger løst rundt halsen. Fuglene napper og sliter nok litt i ringen den første dagen etter de blir merket, men snart er ringen glemt og fuglene ser ut til at de ikke merker den mer da den ikke hemmer. Dette er data som derfor gir et godt faglig grunnlag for den fremtidige forvaltning av artene (jfr. jakttider, jaktomfang, fredningstider osv.).

I Oslo og Akershus er det merket gjess på mange lokaliteter, men mange av fuglene er også merket ved Østensjøvannet. I listen kan man se hvor "våre" fugler er blitt ringmerket. Hvitkinngås og snøgås er ringmerket også, men bare med fotring.

Ved å sende en adressert, frankert konvolutt og forespørsel til foreningens postboks kan man få tilsendt tabeller som angir følgende merkedata:

GRÅGÅS

Merket med blå halsringer med hvit bokstavkode.

Merkested

Østensjøvannet, Oslo
Frognerparken, Oslo

Halsringnr.

V: TA TC TE TH

V: TR TS TT TU

TX TZ XA XC

XE XH

Østensjøvannet, Oslo

V: XR XS XT

Frognerparken, Oslo

V: XU XX XZ ZA

ZC ZE ZH ZT

ZS ZU ZX ZZ

Snarøya, Bærum

V: UA UC

Østensjøvannet, Oslo

V: UE UH UR US

Snarøya, Bærum

V: UT

Gressholmen, Bunnefjord, Oslo

V: UU UX

Østensjøvann, Oslo

V: UZ

B: TA TC TE

Frognerparken, Oslo

B: TH TT TR TS

TU TZ

Ødegård, Fagerstrand, Nesodden

B: TX UA UC

utsatt, klekket, Asker

halsringnummer, merkestet- og dato, alder ved merking, og hvorvidt fuglene er merket på hekke- eller myteplass. For noen av grågjessene er dette ukjent.

De norske grågjessene forlater Norge om høsten for å tilbringe vinteren i Syd-vest Europa. Men Oslo-fuglene, som er introduserte fugler, har vi så langt bare gjenfunnet ifra Nederland og Tyskland. På Østensjøvannet er det observert grågjess med svarte halsringer. Disse er ringmerket i Spania. Noen norske kanadagjess, som ble introdusert til Østensjøvannet i 1964, streifer bare omkring i isfrie nærområder mens andre (Trønderfuglene) har et regelrett trekk (til Telemark). Oslobestanden avtar vinterstid, og en av våre fugler (B05) ble skutt i Danmark lille julaften '91. Så disse fuglenes trekkforløp er nok mer spennende enn vi tidligere har antatt.

Halsringmerking foregår i regi av Norsk Institutt for Naturforvaltning (NINA) i Trondheim, men observasjoner av avleste halsringnummer kan sendes Norsk Ornitologisk Forening, Oslo og Akershus-avdeling, Postboks 1050 Blindern, 0316 Oslo. Ved å sende frankert, adressert konvolutt til ØVVs postboks kan man få tilsendt en tabell over merkingen.

Morten Bergan

Snarøya, Bærum

B: UE UH

Østensjøvannet, Oslo

B: UR

Fornebu, Bærum

B: US

KANADAGÅS

Merket med røde halsringer med hvite bokstaver

Merkested

Frognerkilen, Oslo

Halsringnr.

B 00

Østensjøvannet, Oslo

B 01 til B 03

Frognerkilen, Oslo

B 04

Langøyene, Bunnefjord, Nesodden

B 05 til B 17

Østensjøvannet, Oslo

B 18 til B 35

Mønevann, Losby, Lørenskog

B 36 til B 54

Andelva, Eidsvoll Verk, Eidsvoll

B 55 til B 68

Røytjern, Bjørkelangen, Aurskog-Høland

B 69 til B 73

Damsorting, Romeriksåsen, Nittedal

B 74

Bindingsvann, Enebakk (Ski)

B 75 til B 79

Vågvann, Ytre Enebakk, Enebakk

B 80 til B 91

Vesle Svartungen, Hurdal

B 92 til B 95

Fortsatt ubrukt, men vil bli bli

merket nord i Akershus i 1993.

B 96 til B 99

Søndre Aker Historielag

I et juleselskap for snart 12 år siden begynte det. Venner var samlet til fest, og når man så oppdager at verten har uanede kunnskaper om hus og vei og mennesker og annet som hører lokalhistorien til, blir nysgjerrigheten og interessen vekket. Nordstrand Historielag var i emning. Kjentfolk og fagfolk sluttet seg til og dannet et lag. Etterhvert skjønte man at Nordstrand alene var et altfor begrenset arbeidsområde for et historielag, og Søndre Aker Historielag ble dannet 2. september 1980.

Mellom Bunnefjorden i vest, Østmarka i øst, kommunene Oppegård og Ski i sør og skråningen

ned mot Oslodalen i nord, innbefattet gårdene Ekeberg, Manglerud og Skøyen, ligger historielagets valgte arbeidsområde: Søndre Aker.

Historikeren er en vandringsmann, og rusleturene våre er en viktig del av vårt arbeid. Vår og høst arrangerer vi turer med historisk og sosialt tilsnitt rundt omkring i området vårt og holder kåseri-, foredrags- og filmkvelder.

Foreningens flaggskip er årbøkene våre "Sør i Aker", som kommer ut jevnlig.

Idag teller Søndre Aker Historielag ca. 530 medlemmer.

Laget har til formål å vekke interessen og skape forståelse for Søndre Aker historie. Vi arbeider for å utbre kjennskap til vår kulturarv og verne kulturminner av alle slag.

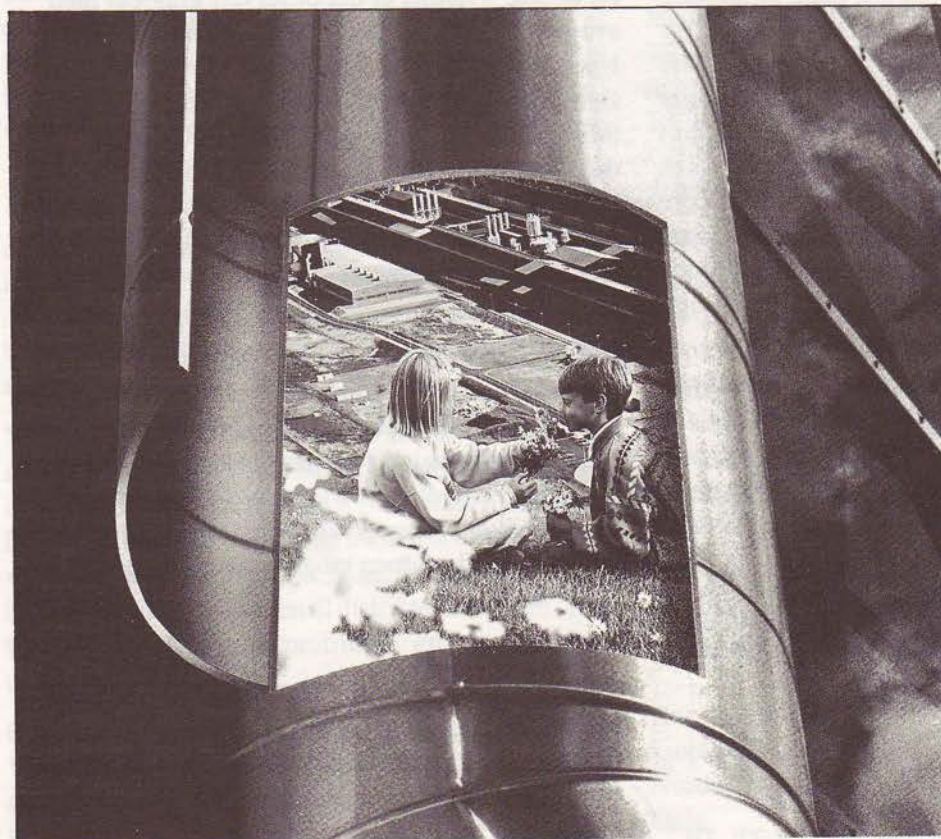
Ønsker du å bli medlem, kan du bli med å støtte arbeidet vårt med å lete frem og ta vare på en del av vår kultur og vår historie. Medlemskapet koster kr 70,- for enkelt-medlemmer og kr 100,- for familiemedlemskap.

Ta kontakt med:

Søndre Aker Historielag
Postboks 50 -
Lambertseter
1101 OSLO

For styret i Søndre
Aker Historielag,

Tone Steensæth

Ren luft – rent vann

Du og jeg og alle andre – store som små – trenger luft, vann og mat. Faktisk akkurat i denne rekkefølgen. Voksne forbruker omkring 15 kilo luft, 2 kilo vann og 1 kilo matvarer hver dag. Forurenset luft og vann skader ikke bare naturen, men også menneskers og dyrs helse og velvære.

ABB Miljø Norsk Viftefabrikk har siden starten i 1932 arbeidet med miljøteknologi. Med 500 ansatte og over en milliard i omsetning er vi i dag landets ledende miljøbedrift. Våre systemer og konstruksjoner for rensing av luft og vann, gir et vesentlig bidrag til miljøkvalitetene ute og inne.

ABB Miljø Norsk Viftefabrikk
Ole Deviks vei 10, 0603 Oslo. Tlf. (02) 72 90 00

ABB
ASEA BROWN BOVERI

Fugletelling ved Vannet

Følgende arter er observert i år:

Dvergdykker, toppdykker, horndykker, gråhegre, knoppsvane, sangsvane, kortnebbgås, grågås, snøgås, kanadagås, hvitkinngås, brunnakke, krikkand, stokkand, knekkand, skjeand, taffeland, toppand, bergand, kvinand, laksand.

Spurvehauk, musvåk, sivhøne, sothøne, vipe, myrsnipe, brushane, enkeltbekkasin, storspove, rødstilk, skogsnipe, grønnstilk, strandsnipe, hettemåke, fiskemåke, sildemåke, gråmåke, svartbak, makrellterne.

Bydue, ringdue, tårnseiler, grønnspett, flaggspett, dvergspett, sanglerke, låvesvale, taksvale, trepiplerke, heipiplerke, gulerle, vintererle, linerle og sidensvans.

Fossefall, gjerdesmett, jernspurv, rødstrupe, svartstrost, gråtrost, måltrost, rødvingetrost og duetrost. Myrsanger, rørsanger, tornsanger, hagesanger, munk, bøksanger, gransanger og løvsanger.

Fuglekonge, grå fluesnapper, svart-hvit fluesnapper, løvmeis, stjermeis, svartmeis, blåmeis, granmeis, kjøttmeis og spettmeis. Trekryper, tornskate, nøtteskrike, skjære, nøttekråke, kornkråke, kråke, stær og gråspurv. Pilfink, bokfink, og bjørkefink, stillits, grønnsisik og gråsisik, rosenfink, dompap, gulspurv og sivspurv.

Flere skjeender har holdt seg ved vannet i hele sommer. Om de har hekket her, er vanskelig å fastslå. Dvergdykkeren ble observert av Morten Bergan m. fl. under NOF's fugletur 20. mai. Av andre uvanlige gjester ved Østensjøvannet nevner vi den vakre horndykkeren, knekkand, taffeland, dvergspett og myrsnipe. Den 14. september ble 43 krikkender observert, 19. september - 62 brunnakker og 2 taffelender.

Tellingene fortsetter utover høsten. Vi kommer tilbake med en fyldig rapport i neste nummer. Foreløpig takk til alle tellere og observatører.

Finn.

Fugler uten grenser?

På Stora Bjurums Slott i Syd-Sverige hadde man i gamle dager eget potetbrenneri. Potetavfallet, som ble kalt "mask", ble kjørt ut på de enormt store jordene. Dette resulterte i at to traner fra syd sirklet over jordene og slo seg ned. Potetavfallet var noe de likte. Hele dagen gikk de der og spiste. Da kvelden kom lettet de, og satte kursen sydover igjen. Noen dager senere kom en hel flokk med traner. Slik fortsatte det og tilslutt var det flere hundre traner som gikk og beitet. Det var tydelig at de to første kun var speidere.

Hver vår kommer en mengde fugler. Undertegnede var der for to år siden. Da var det talt opp 3000 stykker av denne majestetiske fuglen, som får være fullstendig i fred på Bjurums jorder og i Hornborgasjøen. Etter 14 dager trekker de nordover i Sverige. Endel trekker over grensen til Norge. Er man heldig, kan man se den høyt oppe over Østensjøvannet en tidlig vårdag. Det er vel små sjanser for at den skal slå seg ned her.

Men en annen flott fugl har gjestet Østensjøvannet. Hegra med sine lange ben har prøvd fiskelykken. Spørsmålet blir da om det var en speider som sonderte terrenget. Den har ikke så langt å fly - i Østfold er det en hel koloni. Reirene bygges samlet rundt om i tretoppene.

En av hegrene holder vakt til stadighet. Reirene bygges på hvert år. Hvordan tretoppene blir etter noen år, er det ingen som bryr seg om - bøndene er også "game". Hegrekolonien hører til i landskapet.

Jeg er fascinert av ovennevnte fugler. Tranen slår seg ikke til ved Østensjøvannet, men kanskje hegra, som hekker noen mil unna, og som såvidt har vært på besøk.

Østensjøvannet er et unikt vann. Det er fantastisk at så mange fuglearter slår seg til der. I gamle dager var det kun noen få måker i vannet. I dag piler sothøna og sivhøna avgårde og jager bort rivaler. Grågåsa hekker på demningen. Kanadagjessene spankulerer på banene. Fotballen er uinteressant for den. Toppdykkeren som er av fransk herkomst, er overlegen og hugger etter proletarer som nærmer seg. Hettemåka tror visst den er politi.

På land i busker og trær bor fuglekongen, meisene, stillits, nøttekråke med flere.

Alt i skjønn harmoni med Østensjøvannets blanke flate, som brytes av kanadagjessenes kåte kamp. Det er vår!

Kjell Sole

I vår artikkelserie om kulturhistorie i Østensjøbyen fortsetter vi med å sitere fra Selskabet for Oslo Byes Vels tidsskrift "St. Halvard" som i 1948 hadde en lang artikkel om Abildsø gård skrevet av Karl Haugholt

ABELSØ

Den nye tid.

Med Wetlesen-navnet blir Abelsø landskjent. Jørgen Wetlesens fulle navn var Jørgen v. Zenthen Wetlesen. Han ble født i 1787 og døde i 1864. Det var i 1847 han kjøpte Abelsø. Han hadde tidligere vært bestyrer av Linderud gård i Østre Aker, så han skulle ha gode forutsetninger som gårdbruker. Dette trengtes også når han skulle ta fatt på å drive den nye gården sin, for Abelsø var jo dengang en betydelig eiendom med over 1000 mål innmark, og den var meget forsømt både med hensyn til jordvei og hage.

Det var i en sterk gjennombruddstid for landbruket at Jørgen Wetlesen begynte driften av Abelsø. Etter at en hadde slitt seg gjennom de harde år etter 1814, var det blitt bedring i de økonomiske forhold og en kunne se lysere på tilværelsen. Landbruket nøt også godt av det. Men for å kunne drive en gård rasjonelt, måtte det kunnskaper til. Det var ikke rart bevendt med landbruksundervisningen i Norge i de årene; vi hadde landbruks-skolen på Sem, men det var jo svært få som hadde høve til å gå der i vårt vidstrakte land, og med de få kontanter som en hadde dengangen. Nå ble det den rene vårflom av aksjoner for å få reist landbruksskoler, og det ble ikke bare med tanken og planene - de ble realisert. Landbruksingeniør J. Smitt mener (Det norske Landbrugs hist. 1815-70 kria. 1874, utgitt av Selsk. for Folkeoplysningens fremme): De gunstigere forhold i landet, som fremkaltes ved de heldige år 1814-45, hadde forårsaket en større virksomhet også i jordbruket. Man ønsket ivrig å benytte de gode tider til å gjøre forbedringer, men man hadde ikke riktig greie på hvorledes man skulle gripe tingen an. Landbruksskolen på Sem og senere på Risse hadde bestått siden 1825 og utsendt mange duelige menn, som hadde funnet sin virkekrets i de forskjellige egne. Mange dyktige landsmenn hadde ervervet innsikt i jordbruket på annen måte, hvilke ved veiledning og eksempel i høy grad bidrog til å

utbre lyst til fremskritt, og det viste seg derfor i årene omkring 1845 en sterk og alminnelig uttalt interesse for landbrukets fremme over hele riket. Frukten av denne interesse var nærmest opprettelsen av en mengde landbruksskoler. Disse læreanstalter ble opprettet og drevet for amtskommunenes regning, idet amtene med tilskudd av statskassen utredet de

med skolen forbundne utgifter. I alminnelighet ordnet man seg da på den måten at man sluttet overenskomst med en landmann, som dertil ansåes duelig, om at han mot en bestemt godtgjørelse av offentlige midler skulle motta og undervise elever. Hvorvidt han selv kunne og ville overta undervisningen, eller han ville lønne særskilte lærere, ordnedes etter de på ethvert sted forekommende forhold og omstendigheter. I enkelte tilfelle ble også skolen opprettet på gårder som i dette øyemed var kjøpt av amtene. Det var på denne tid ingenlunde noen lett sak å få opprette og hensiktsmessig organisert et sådant antall skoler. Det var få av de

Niels Wetlesen

styrende menn som hadde personlig innsikt eller erfaring i hva det hørte til i slike læreanstalters tarv. En stor vanskelighet var det visstnok også å finne menn som i forening med den nødvendige praktiske innsikt, hadde et sådant kjennskap til landhusholdningens teori og dens hjelpevitenskaper, at de med uavhengig sikkerhet kunne opptre som lærere og yte en fruktbar undervisning."

I 1842 tok stortinget saken under behandling, og den 7. september ble det bevilget 2400 spd. årlig til opprettelse av "akerbruksseminarier". Akershus amt var det første som nyttet denne bevilgningen, og amtstinget vedtok i 1843 å innhente anbud fra dertil skikkede menn, som det heter i Landbruksundervisningen i Norge 1825-1925, om overtagelse av en sådan skole mot bidrag av stat og amt. Det meldte seg bare to ansøkere. Den ene var Jørgen Wetlesen, og han ble valgt.

Etter at saken hadde vært behandlet av en for anledningen nedsatt komité, og forelagt Selskabet for Norges Vel, besluttet amtstinget å opprette kontrakt med Wetlesen om overtagelse av skolen mot et bidrag av 300 spd. for det første år, og 200 spd. for hvert av de 2 følgende, samt tilsvarende statsbidrag.

Wetlesen hadde allerede fra 15. januar s.å. antatt 10 privatelever, og den 17. oktober begynte skolen for amtets regning med 11 elever, som hver betalte 4 spd. månedlig, med unntagelse av et par "gratister". Senere ble denne betaling nedsatt til 2 spd. månedlig.

Jørgen Wetlesen var en praktisk mann, men han manglet de fornødne midler til å drive denne store og forsømte eiendom opp i den stand som fordredes av en landbruksskole. Han og hans 2 sønner, Fredrik og Niels, gjorde imidlertid sitt beste, og skolen må sies å ha fylt sin bestemmelse meget tilfredsstillende. Sønnene overtok skolen i 1847 for egen regning, således at den eldste hadde gårdens drift og den praktiske veiledning, mens den yngste, Niels, hovedsakelig besørget den teoretiske undervisning. Begge hadde artium og hadde studert en del mekanikk og naturvitenskap, men var ikke spesielt landbruks-utdannet, dertil var det jo dengang liten anledning. De fulgte imidlertid godt med tiden, og særlig Niels var en dyktig lærer som nøt stor anseelse og inntok ledende stillinger ved forskjellige landbruksmøter og selskaper.

Søkningen til skolen var en tid meget god, så elevantallet i 1857 forhøyes til 19. Skolen var

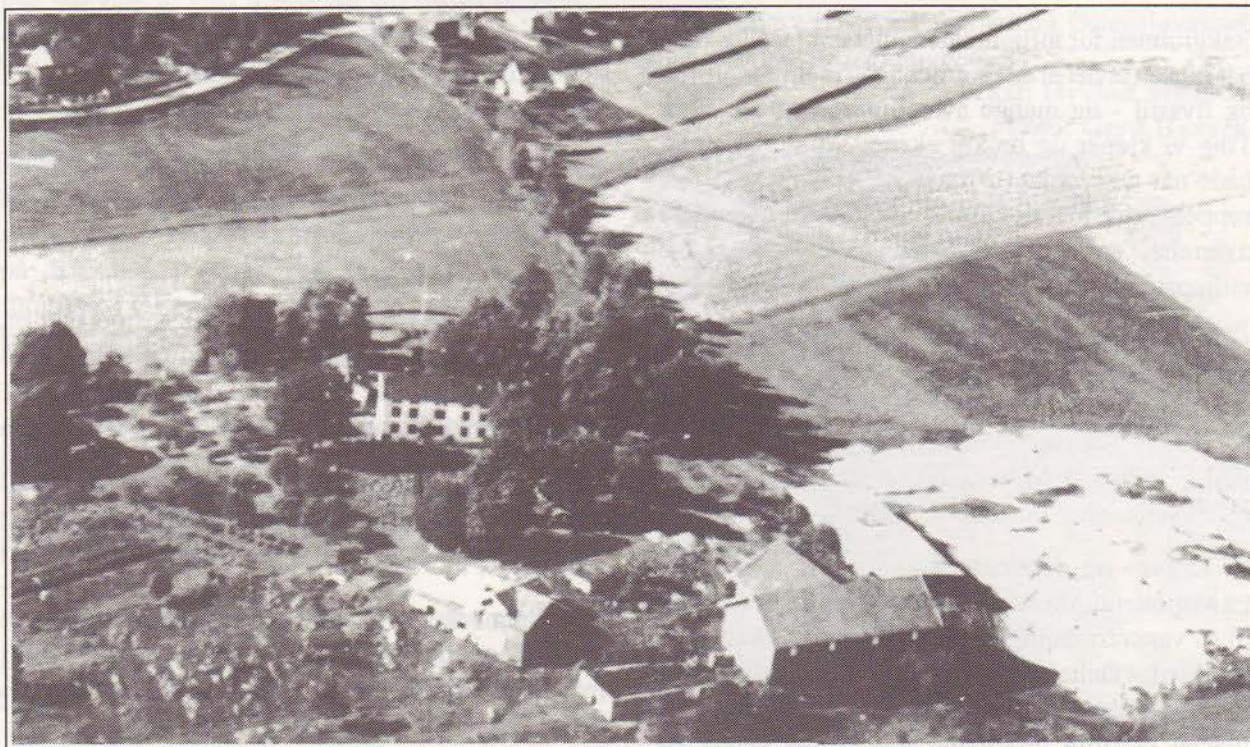
fortrinnsvis beregnet på bondegutter, men også en del bygutter søkte særlig i den første tid til skolen, men disse var ikke så velsett, da de ofte gikk trett og sjelden underkastet seg eksamen. Kursene vart oårlige, undervisningen vesentlig praktisk, også med verkstedsarbeid, hvorimot den teoretiske undervisning var forholdsvis knapp. Ifølge planen var skolens formål å utdanne "kristelige og dyktige avlskarle og vordende husfedre", og i dette arbeid hadde brødrene en utmerket støtte i Fredrik Wetlesens hustru, fru Minna Wetlesen, f. Bülow, som på en enestående måte tok seg av elevene, for hvem hun var som en mor. Knappt ved noen landbruksskole har vel elevene så å si tilhørt familien således om på Abelsø. Musikk, sangøvelser, høytlesning og selskapelige sammenkomster brakte elevene i berøring med familiens medlemmer, hvilket hadde en høyst utviklende innflytelse på disse; de mange derfra utgatte elever medbrakte visstnok uforglemmelige minner fra oppholdet der.

Tross den gode søkning og den rosende uttalelse om skolen begynte det i sekstiårene å heve seg røster for skolens flytning, og amtstinget nedsatte i 1862 en komité som skulle undersøke og foreløpig avslutte kontrakt om skolens fortsettelse på et annet sted i amtet, helst Romerike.

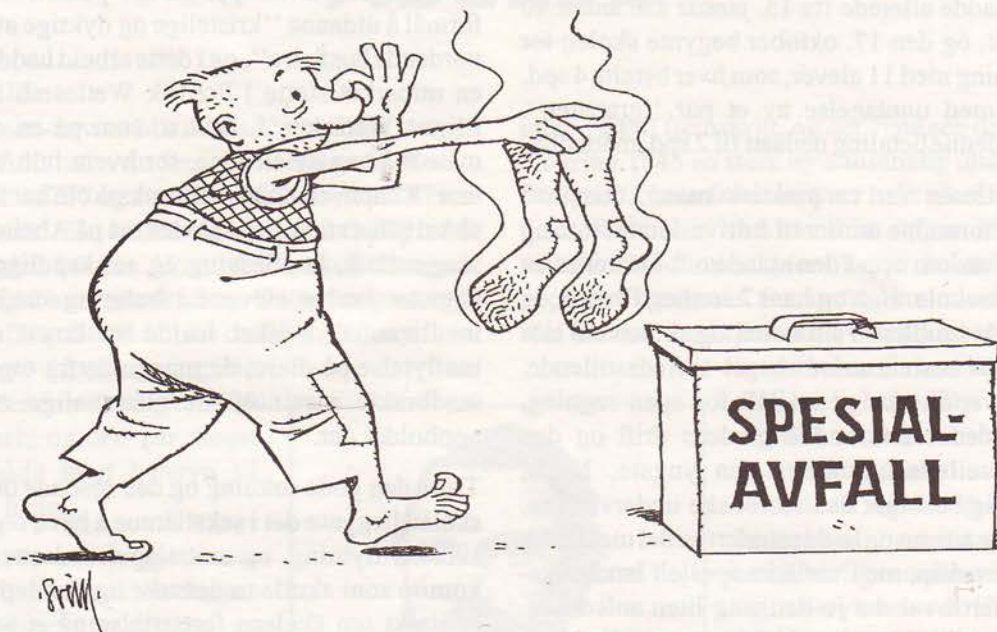
Dessverre døde Niels Wetlesen allerede i 1863, bare 42 år gammel. Skolen led herved et stort tap, som ikke kunne erstattes ved ansettelse av hjelpelærere.

Fortsettelse i Sothøna nr. 6

Abildsø gård fotografert fra luften. Årstall ukjent. Foto: Oslo Bymuseum.

Miljøheimevernet 90-årenes dugnad

90-årenes miljøutfordringer krever innsats fra langt flere enn eksperter, miljøaktivister og noen politikere. Alle må bidra. Derfor inviterer vi folk til miljødugnad, sier Dag Endal, lederen for Miljøheimevernet. Han har som mål å gjøre Miljøheimevernet til dette tiårets store folkelige mobilisering.

Bakgrunnen for miljøheimevernet er at stadig flere har innsett at det er en sammenheng mellom forbruk og livsstil - og mange av miljøproblemene våre. Ting vi kjøper og bruker skaper miljøproblemer, både når de blir laget, brukt og til slutt kastet på søppeldynga eller brent. - Når vi alle har de samme uvanene, er vi i fellesskap med på å skape miljøproblemer, sier Dag Endal.

- Vi vet at svært mange gjerne vil gjøre noe for et bedre miljø. I meningsmålinger svarer 70-90% at de er villige til å gjøre mer miljøvennlige valg i hverdagen. Men mange er usikre og vet ikke hvor de skal begynne. I Miljøheimevernet gir vi klar og enkel veiledning, forteller Endal.

10 kryss - og du er med

På Miljøheimevernets "handlingsark" er det forslag til 16 vaner fra dagliglivet som hver enkelt kan gjøre noe med. - Deltakerne velger selv hvilke ti punkter de vil forplikte seg til. Så enkelt er det. Små valg kan likevel få store virkninger når mange velger på

samme måte. Som forbrukere har vi større mulighet til å påvirke samfunnsutviklinga enn vi er klar over, mener lederen i Miljøheimevernet.

Alle deltakere blir registrert og fulgt opp med informasjon etter hvert, - blant annet gjennom repetisjonsøvelser, som seg hør og bør.

Ingen ny organisasjon

Miljøheimevernet er ikke en ny organisasjon, men en dugnad. Det blir ikke snakk om medlemskap eller å arrangere nye møter. Gjennom sine kommune-kontakter oppsøker Miljøheimevernet i stedet folk der de likevel er. Meningen er at alle skal kunne være med og at det ikke skal koste noe i tid eller penger. Det dreier seg rett og slett om å gjøre mer miljøriktige valg når en likevel skal velge.

Miljøheimevernets handlingsark finner du i brosjyren som følger med i dette nummeret av "Sothøna". Interesserte kan kontakte Miljøheimevernet direkte: Boks 2113 Grünerløkka, 0505 Oslo. Tlf. 71 55 62.

Østensjødagen med Nordisk pris til Østensjøvannets Venner

Lørdag 30. mai opprørt med sol over Østensjø gård. Østensjødagen ble da også en lys dag der levende norsk kultur fra bygd og by kom frem i lyset, - og den viste seg ikke bare levedyktig, men sprelsk og levende fra spill og dans på vollen til historivandring og fuglevandring.

Livskraftige natur og kulturvernforeninger holdt informasjonstands mens barna kjørte med hest og vogn fra tunet til havnehagen på Vassenga der ku, sau, geit og kanin beitet. I mellomtiden nøt unge og gamle kaffe og kaker, is og brus under tuntreet på Sørigarden.

Det var som vi ante historiens sus over Østensjø, - ikke en død historie, men en levende historie med levende mennesker og dyr, fugler og planter, - en historie som gir liv til nålevende og kommende slekter.

Et tre må ha røtter for å leve.

Noen og hver av oss kunne se oss selv den dagen som små grener med nye spiringsmuligheter, små grener på det store, levende treet med sine røtter trygt forankret i Østensjø gårds historie, - hele Østensjø-byens historie.

Tilhørighet, trygghet, fremtid og håp er hva slike dager gir oss. Det gir frimodighet til livet!

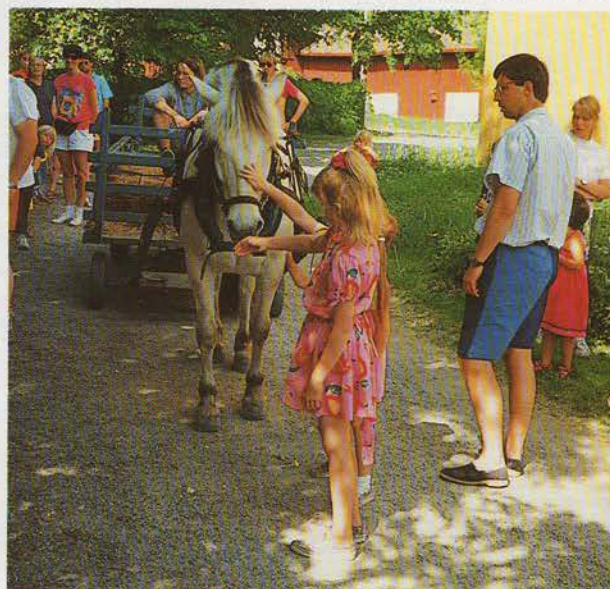
En stor og varm takk til Anne-Margrethe Møkleby på Østensjø gård som lot oss få lov til å feire Østensjødagen på tunet og vollen i Sørigarden.

Østensjødagen var inspirert av at Nordiska Förbund for Kulturlandskap hadde sitt årsmøte i Oslo fra 29. til 31. mai. De hadde bedt ØVV vise dem

Østensjøvannet. Foreningen ville levendegjøre landskapet og syntes Østensjødagen var en fin måte å gjøre dette på. Da Forbundets medlemmer og styre ankom Østensjø gård, viste det seg at de hadde mer fore enn sightseeing, de hadde nemlig med seg Forbundets hederspris for 1992 til Østensjøvannets Venner for vår innsats for kulturlandskapet! Prisen var i form av et vakkert maleri fra Østensjøvannet malt av Nicolai Geelmuyden.

Tekst: Øyvind Mæland

Foto: Gerd Hansen

ØVVs fotokonkurranse 1992

“FOKUSER PÅ NORSK NATUR”

Canon

**I juryen satt: Annette Stai, Gunnar Strøm og Erik Damsgaard.
Av 160 bilder fant juryen frem til 6 bilder i følgende
rekkefølge med juryens kommentarer.**

Se forsidebildet.

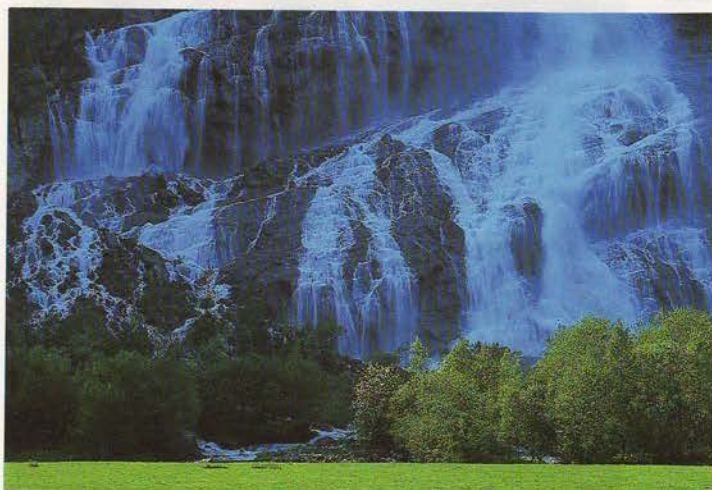
1. “En gang ... da” av Nils Henrik Huset, Totens Dannede Motivjegere.

Vårt forsidebilde.

Juryens favoritt. En klar ener. Bildet er typisk for norsk natur. Et bilde man kan utforske og finne spennende elementer i, grunnet en god dybde og en spennende komposisjon. Bildet er bra eksponert, og det appellerer til folk som er glade i norsk natur. Det er tre klare diagonaler som fører oss inn mot senter av bildet. Planken som ligger til venstre i bildet gir en følelse av bevegelse, og leder oss fremover og inn i det som var “En gang ... da”. Et meget godt bilde.

2. “Lavskrike” av Bård Næss

Teknisk perfekt og en fin komposisjon. Behagelig å se på med gode farger og det meget viktige “catchlight” i fuglens øye som gir det liv. Også enstemmig fra juryens side, men ingen spesiell ener assosiert med Fokuser på Norsk Natur.

3. “Vann og lys” av Jørn Areklett Omre.

Et bilde med sug og gode farger. Bra eksponering og teknisk meget godt. Et vilt og voldsomt fossefall har med den rolige forgrunnen en sterk kontrast som gjør bildet behagelig for øyet.

4. "Aftenbad" av Magne Brekka.

Et sjeldent syn. Elg er et imponerende dyr, skogens konge. Fotografen har vært på rett sted til rett tid, og fått et fint miljøbilde. Kunne med fordel ha vært beskåret i forgrunnen.

6. "Fra fjellheimen" av Nils Henrik Huset, Totens Dannede Motivjegere.

Et typisk norsk naturfoto fra et norsk vinterlandskap. Behagelig komposisjon, eksponering og fine fargetoner. Diagonalen i bildet med dvergbjørkas plassering til venstre gir bildet bevegelse og dybde.

Mange gode bilder ble sendt inn til "Fokuser på Norsk Natur". Juryen la vekt på komposisjon og bilder som kunne assosieres med en flott naturopplevelse fra norsk natur. ØVV ønsker gamle og nye deltagere velkommen til en ny runde i 1993. Husk, ta med kameraet på din vandring i skog og mark. Et godt motiv dukker gjerne opp når kameraet er langt unna. God fotojakt.

5. "Foss-Motlys" av Jørn Areklett Omre.

Låtefossen i spennende motlys. Fint beskåret. Teknisk bra og god eksponering. En rolig himmel og forgrunn bringer frem de sterke naturkreftene som gir oss følelsen av energi. Et meget godt motlysbilde.

ØVV takker Cannor A/S, Ekløw Scandinavia (Fujifilm) og Sandnes Optikk (Schwarofski kikkerter) for de flotte premiene til fotokonkurransen. Vi takker også Annette Stai og Gunnar Strøm for deres deltagelse i juryen. Vi håper "Fokuser på Norsk Natur" har kommet for å bli. 1993 blir derfor et spennende år hvor vi håper på stor deltagelse og mange flotte bilder.

FARGE SKARPHET

Den knivskarpe
fargegjengivelsen fra
Fujichrome Velvia.
Så nær virkeligheten
at du nesten kan ta og
føle på den.

FUJICHROME
Velvia
FOR PROFESSIONALS

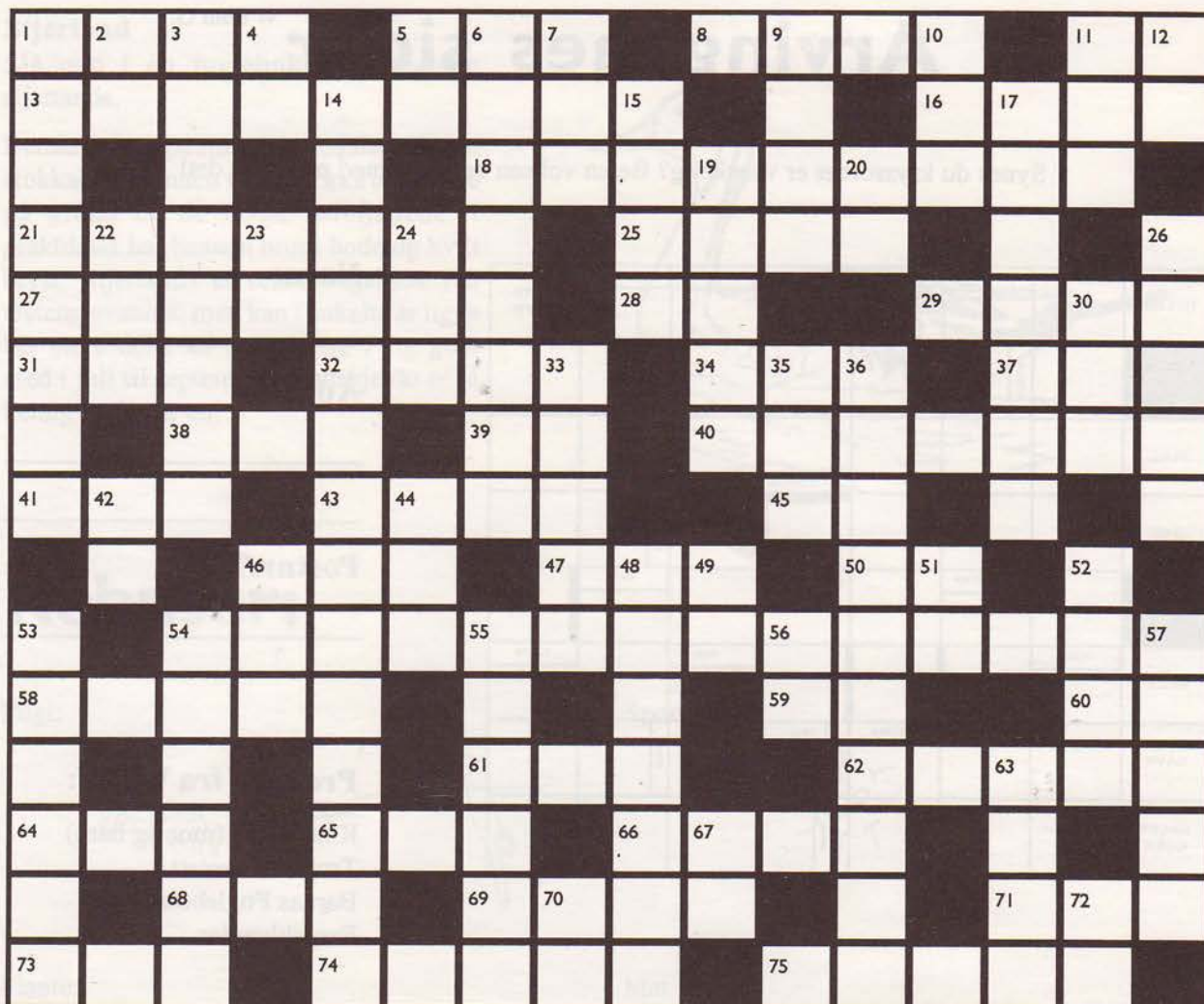

Japans største produsent av film og kameraer

IMPORTØR:

EKLÖW SCANDINAVIA A/S

Sorkedalsveien 106, postboks 54 Smestad, 0309 Oslo. Tlf: (02) 14 90 00. Fax: (02) 14 86 92

Premier:

1. ØVVs luftfoto i trehvit ramme
2. ØVVs T-skjorte (Sett ring rundt L/XL)
3. 2 sett med ØVVs postkort

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr./By: _____

Vannrett

1	Veik	43	Vid
5	Guttenavn	45	Trau
8	Idr.utøver	46	Fisk
11	Stoff	47	Øke
13	Fugl	50	Rydde
16	Storm	54	Direktorat
18	I ørkenen	58	Sittemøbel
21	Fornærmet	59	Tone
25	Gud	60	Natrium
27	Sidene	61	Tiner
28	1481	62	Bygningen
29	Spille	64	Skorpe
31	Strå	65	Ambolt
32	2850	66	Kvinnenavn
34	Int.skiforbund	68	Flokk
37	Overfall	69	Intervall
38	Pålegg	71	Sporter
39	Tittel	73	Prest
40	Fugl	74	Kort
41	Søkk	75	Aker

Loddrett

1	Fugl	30	Vet
2	Vasse	33	Sangen
3	Himmellegme	35	Atom
4	Kristin Frønes	36	Fugl
5	Konkurranser	42	Om
6	Tyngende	44	Mat
7	Pikenavn	46	Fisk
9	Slemme	48	Fuglene
10	Pågang	49	Ikke
11	Kroppsdeler	51	Fuglen
12	Tre	52	Vasket
14	Fugl	53	Dårlige
15	Ikke sjø (bakv.)	54	Sinne
17	Erfaren person	55	Slagene
19	Instinkt	56	Myntenhet
20	Organisasjon	57	Egenart
22	Vrkgods	63	Hardt strev
23	Nils Toresen	67	Pronomen
24	Alene	70	Tre
26	Snu	72	Iridium

Arvingenes sider ^{v/ Finn G.}

Synes du kryssordet er vanskelig? Be en voksen om å bli med på å løse det!

TO LIKE	HØVEDSTAD	NORRØN GUD	BORDDEKKE	AMME	GUTTENAVN	REDSKAP	GUTTE-NAVNE
			T-BANE STASJON				
		NYDELIG					
FUGL							
DAG						ARTIKKEL	
	SPILL	PÅ HESTEN				ISET	
SMILE	FUGL				PUB		TEPPE
					MANN		
NAVNE			NEDBØR	BRA		VERN	
KNUST KORN				TRE			
				HEMMELIG SAFT			

Navn:

Adresse:

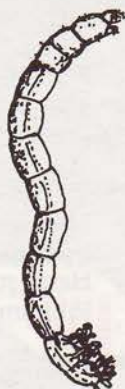
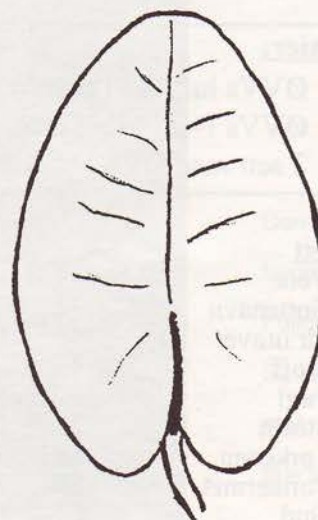
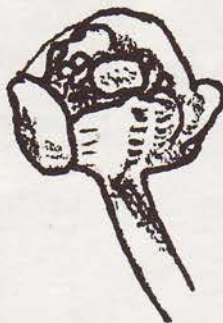
Postnr./By:

Premier fra WWF:

Kosepanda (mor og barn)
Tropisk brevsett
Barnas Fuglebok 2
Fargeblyanter

Gul nøkkerose

Denne vannliljen har blomster som er mindre enn slektningen hvit nøkkerose. Hvert kronblad har en stor honningkjertel til å lokke insektene med. Blomstene har en sterk lukt. Planten kan vokse på 4-5 meter dypt vann. Prøv å finne ut hvordan den kan flyte på vannet. En nær slektning er stor nøkkerose med praktfulle, hvite blomster.

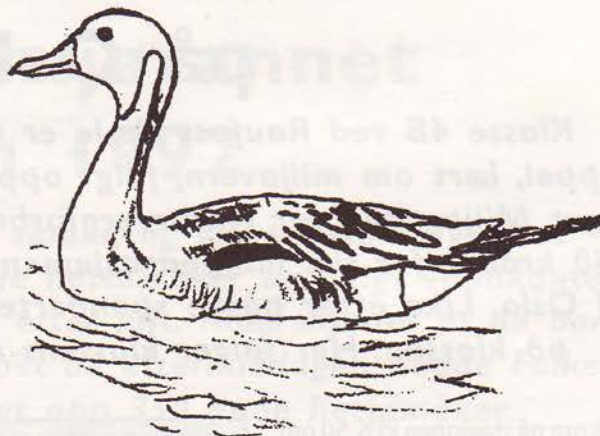
Bunndyr

Den fjærmygg larven det er mest av i Østensjøvannet er Chironomus plunus. Det er vanlig at det er mye av disse i slammet i svært næringsrike innsjøer. Det største antall på 1 kvm som er påvist i vannet vårt er 11.130 larver. Larvene krever mye næring. De er røde på grunn av et stoff som heter hemoglobin, som de har mye av i blodet. Lån en insektbok og finn stadiene etter larve.

Stjertand

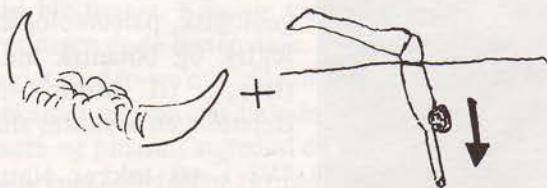
Slå opp i en fuglebok og fargelegg stjertanda.

Denne arten er på størrelse med slektningen stokkanda. Hannen vil nok virke noe større på grunn av de lange halefjærene. I praktdrakt har hannen brunt hode og hvitt bryst. Stjertanda er relativt sjelden ved Østensjøvannet, men kan i enkelte år ligge her store deler av sommeren. Følg godt med i juli til september! Kanskje du er så heldig at du ser en!

Rebuser:

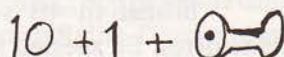
Fugl:

Sport:

Plante:

Mat:

Løsning

arvingenes x-ord, nr. 4

Denne gangen kom det inn kun 3(!) løsninger på arvingenes kryssord. Siden vi hadde 4 premier gjør vi det slik at alle 3 får et eksemplar av Barnas Fuglebok 2 i tillegg til premiene fra WWF!

Vinnerne er:

Kosepanda:

Runa Kalleson, Oslo 6

Tropisk brevsett:

Ingrid M. Rødnes (og Bestemor), Oslo 6

Fargeblyanter:

Hege Marie (og Bestemor), Oslo

Det er kjempekoselig at det er flere som løser kryssordet sammen med bestemødrene sine! Fint at vårt kryssord er med på å skape koselig samvær!!!!

Rebusløsninger: Hornbysker, orientering, elvesnille, kaviinger

Her sporer du penger	KV	And	Hvi	KV	Stjerne- redskap	Donalds tjansby	Sammisk fottøy	VS	Klov- dyr
And	B	R	U	N	N	A	K	K	E
Vokaler	A	I	L	I	N	N	Opp- dra	A	L
Kanon	N	K	Fyrer vi i palmen med	V	E	D	Like godt	L	G
Lie	K	K	Elve- Spansk elv	S	N	E	L	L	E
E	Jare	A	R	V	Evig ane	B	Sportet	R	E
N	Tall	N	I	I	Innele	Ø	Y	E	R
Tegne- serie figer	D	O	N	A	L	D			I

4B fra Raufoss skole på Oslo-tur

Klasse 4B ved Raufoss skole er miljødetektiver. De har ryddet søppel, lært om miljøvern, fulgt opp foreldrenes miljøengasjement og laget Miljøgrisen for Naturvernforbundet i Vestre Toten. Klassen vant 500 kroner for sitt miljøengasjement. Pengene ble brukt til teatertur til Oslo. Like etter påske spanderte Naturvernforbundet ny Oslo-tur på klassen. Her følger klassens egen fortelling om den turen.

"Vi kom på stasjonen kl 6.50 om morgenen. Det var ikke vanskelig å stå opp. Vi var kjempeheldige som hadde fått reservert vogn. En 4-klasse er nemlig ikke så rolige når de er på tur. NSB hadde vært kjempegreie for vi hadde fått en kjempebillig tur. Det var mye bedre å kjøre tog enn bil. Da vi kom til Oslo sto Marianne (Østbye) og ventet på 4B.

Vi tok bussen til Østensjøvannet sammen med Marianne. Der møtte vi en annen 4.-klasse. Finn (Gulbrandsen) var læreren deres. Han fortalte om fuglene rundt vannet. Vi fikk et medlemsblad av Østensjøvannets Venner. Det bladet var jammen fint.

De delte oss opp i 8 forskjellige grupper. Gruppene gikk ned til vannet. Der så vi mange forskjellige fuglearter. Det var mest hettemåker der. Kanadagjessene var veldig store og tamme. Man kunne gå helt inn på dem.

Den første fuglen vi så var stokkand. Da vi gikk litt lenger bort, så vi en sjelden fugl som het laksand. Finn hadde med seg en mega stor kikkert som vi fikk låne. Da vi gikk tilbake, så vi en død hettemåke.

Da vi kom litt lenger bort, så noen av oss pingvindansen. Det var veldig morsomt å se. Pingvindansen er toppdykkerens parringsdans. Vi så mange kanadagjess som lå og ruga på eggene sine.

Etter en stund satte vi oss til å spise. Da vi var ferdige med å spise, lekte vi troll og stein. Da vi var ferdige, leste vi opp alle fuglene vi hadde sett. Tilsammen hadde vi skrevet 32 arter.

Vi gikk rundt nesten hele vannet. Da vi kom opp til Østensjø gård, fortalte Finn oss om gården. 4.-klasse

Tro hva Finn forklarer om her, da?

fra Oslo fulgte oss opp til Oppsal stasjon. Vi synes voksne folk er veldig dumme som vil bygge terrassehus og idrettshall ved Østensjøvannet. Fuglene der burde få være i fred synes vi!

Turen gikk videre til Tøyen og geologisk, paleontologisk, zoologisk og botanisk museum i tillegg til Munch-museet. Beretningen avsluttes slik:

"Vi i 4B takker Naturvernforbundet for en flott tur. En spesiell takk til Bjørn, Tom og Torbjørn som var med og passet på oss. Vi sender mange takk og hilsner til 4B ved Mortensrud

skole og lærerne deres. En spesiell takk til Finn og Marianne som la alt så fint til rette for oss.

Dere får stå på og kjempe for fredning av hele området rundt Østensjøvannet."

ØVV takker begge 4.-klassene for besøket. Vi synes også at det var en fin tur vi hadde fra fotballbanene på Abildsø til Østensjø gård. Vi stiller gjerne opp for flere skoleklasser som ønsker omvisning ved vannet.

Det er bare å ringe til Marianne eller Finn (numrene står på side 2).

Kulturhistorie var også på menyen.

Botulismedød av hettemåker ved Østensjøvannet våren 1992

Lørdag 30. mai opprant med skrekk og gru i Østensjøvannet i Oslo. Ute i vannet fløt det døde hettemåker og langs vannkanten lå døende måker stille og gispet etter luft. Man skjønte at de bare hadde kort tid igjen å leve. I løpet av ettermiddagen hadde Falken og Oslo Brannvesen samlet opp 350 døde hettemåker.

Innen uken var omme ble over 600 fugler samlet inn og levert Veterinærinstituttet. Noen dager senere ble noen hundre døde fugler funnet også på hekkeholmene i Bekkelagsbassenget i Bunnefjorden (bare ca. 5 km unna). Man kan bare gjette seg til hvor mange fugler som døde utenfor vannet, i skogen og på jorder og som aldri ble funnet. Kanskje var det totale antall godt over tusen døde hettemåker. Dette var voksne hekkefugler med to-tre nyklekte unger i redene sine. Uten måkemor og måkefar fikk de nyklekte ungene en langsom og pinefull sultedød og mange morløse egg ble nok kokt i solsteiken. En makaber dyretragedie utspilte seg i Østensjøvannet.

Etter noen dager ble forgiftningsårsaken stadfestet: botulisme. Denne giftigste av alle gifter finnes i en bakterie som blomstrer opp på varme dager kombinert med dårlig vannutskiftning. Dessverre inntreffer dette nesten årvisst i det naturlig næringsrike, men forurensede Østensjøvannet. Dog ikke i slike mengder som i vår. Det pussige var at bare hettemåker ble funnet døde. Normalt skulle mere akvatiske arter, som siv- og sothøne, toppdykker, topp- og stokkand, rammes først. Man var derfor en tid redd for at bevisst forgiftning for å kvitte seg med "bråkete skadedyr" var dødsårsaken.

Siden det bare var hettemåker som døde, er det nærliggende å tro at kilden for giften lå utenfor selve vannet. Likeså at Bunnefjordsmåkene og Østensjøvannmåkene beiter i det samme området, kanskje på infiserte insekter ved en bestemt lokalitet.

Hettemåka er en spesielt viktig art i Østensjøvannets økologiske system. Denne hissige bråkebøtta er spesielt aggressiv overfor inntregere i hekkekolonien. De beskytter intenst sine reder og unger med skrik, stup og måkeskittprosjektiler mot bådeto- og firbente eggrovere. Andefugler, vannhøns og toppdykkere er redeflyktende arter som ved forstyrrelse på hekkeplassen rømmer unna. Disse artene får derfor

beskyttelse for seg og sine ved også å legge sine reder inne i måkekolonien.

Hettemåka er egentlig en nyinnvandrer i Norges fauna og etablerte seg i Østensjøvannet først i 1964. Kolonien økte raskt og har ligget på over 2000 par siden omkring 1970. Hekkebestanden av sothøne, sivhøne, toppand og toppdykker har også økt kraftig etter hettemåkas etablering. Antagelig skyldes denne økningen nettopp den beskyttelse de får av hettemåkene på de takrørbevokste flyteholmene i vannet. Hettemåkene bidrar derved til en berikelse av faunaen i vannet og i fjorden.

Bestanden av hettemåke i indre Oslofjord avtar for tiden med omkring tusen par årlig (fra over 15000 par i toppåret 1987). Likeså avtar muligens også bestanden i Østensjøvannet (minimum 1600 par i 1991). Tapet av over tusen voksne og et ukjent antall måkeunger kan derfor vise seg å bli skjebnesvangert for hettemåkebestanden og derfor også for toppendene og sothønene i Østensjøvannet.

Morten Bergan

Visste du at:

- en brunnakke er observert ved vannet i januar 1992.
- fuglekonge finnes ved vannet året rundt.
- stokkanda finner ny make om vinteren.
- ringduens "sang" lett kan forveksles med uglens "hu-hu-hu" når man hører den for første gang.

Forening for Oslo Sympatisører med tvisyn!

Av Jan Sigurd Østberg, Oslo Byes Vel

Har du sans for Oslo, men ikke for alt som skjer med byen? Er du enig i at Oslo trenger borgere som "bryr seg" om byen? Er du enig i at det fort ville gå helt over stokk og stein hvis politikerne i Rådhuset fikk styre og stelle uten konstruktiv kritikk og medvirkning fra byens borgere? I så fall er du hjertelig velkommen til å bli medlem av Selskabet for Oslo Byes Vel.

Oslo Byes Vel er en velforening for hele Oslo. Den ble stiftet allerede i 1811 - og er altså eldre enn Grunnloven - fordi borgerne av Christiania fant ut man selv måtte ta fatt hvis uløste oppgaver skulle løses. Lenge før det kommunale selvstyre ble innført i Norge etablerte foreningen skoleundervisning for "almuens børn", anla parker og plantet allèer, reiste skulpturer og "forskjønnnet byen", drev med matutdeling (det var Napoleonskriger og hungersnød) og utga bladet "For Arbeidsklassen" i samarbeid med Henrik Wergeland. Merittlisten er imponerende.

Et utpreget særtrekk ved Oslo Byes Vel er en utrolig utholdenhet. Alderen på 181 år tynger ikke, den er en styrke. Ingen andre har hatt Oslo så lenge på sin dagsorden som Oslo Byes Vel. I vår tid er det kanskje større behov enn noen gang for en interesseorganisasjon for bevaring av Oslos miljø og særpreg, og for en byutvikling med vekt på trivsel og estetiske kvaliteter i bybildet. Oslo Byes Vel er en "vaktbikkje" med høy beredskap i regulerings- og byggesaker over hele byen og spiller på lag med lokale krefter. Det er naturlig og typisk at Oslo Byes Vel er med i Stiftelsen Østensjøvannets Kulturfond.

Bevaring og nybygging på Sagene, bevaring og istandsetting av løkkeanlegget Schafteløkken på Frogner, gjenreisning av Militærhospitalet på Grev Wedels Plass og kulturhistorisk skiltprogram for Oslo, er eksempler fra virksomheten de seneste årene.

Kvartaltidsskriftet "St. Hallvard" - illustrert tidsskrift for byhistorie, miljø og debatt - er Oslo Byes Vels flaggskip og et av kontaktleddene med medlemmene. Tidsskriftet er oppkalt etter Oslos gamle skytshelgen, men er selv langt fra noen helgen. "St. Hallvard" er ikke redd for å tale Roma midt imot. Uansett om du vet mye eller vil vite mer om Oslo, er "St. Hallvard" hyggelig å ha for hånden - morsom å bla i og interessant å lese.

Bli medlem da vel! Medlemskap inkluderer abonnement på "St. Hallvard". I tillegg får du invitasjon med medlemsarrangementer og tilbud på Oslo-bøker. Alle som blir medlem etter å ha lest det utmerkede bladet "Sothøna" får et ekstra nummer av "St. Hallvard" som velkomsthilsen.

Ring 42 74 40.

Visste du at:

- slyngsøtvier, *solanum duleamara*, opptrer her nærmest som en vannplante.
- sjeldne planter som vasstelg og myrtelg trives i sørenden av vannet.
- Haakon Tveter var forvalter av Bygdøy Kongsgaard fra 1868 til 1875.
- landets andre jordbruksskole var på Abildsø gård.
- det har ligget en kvern ved fossen i Bølerbekken.
- 4000 ender ble talt i søndre del av Østensjøvannet høsten 1960.

Verv flere medlemmer - få fine gaver!

ØVV trenger flere medlemmer! Vi ser nå "frem" til 5 nye år før det området foreningen arbeider for blir fredet. Og det er ikke nok med fredning - vi må også sørge for at områdene får det stellet og oppfølgingen det trenger når fredningen er et faktum. Til slikt arbeid kreves penger - til trykkeriutgifter og annet. Foreningen har lav kontingent og mange medlemmer - men vi trenger flere. Mange medlemmer betyr også at foreningen har flere mennesker som er interessert i vannet og orientert om de verdier som finnes rundt det, samtidig som de kan følge med i hvordan arbeidet for vern foregår.

Styret i Østensjøvannets Venner har bestemt at vi nå må gjøre en innsats for at foreningen får langt flere enn de 2350 vi har i dag - og her kan du hjelpe! Gavene vil bli overrakt på årsmøtet i 1993, eller bli tilsendt etter at årsmøtet er gjennomført.

Verv og vinn!

Flest hovedmedlemmer:	Canon kamera!!!!
10 hovedmedlemmer:	Luftfoto, T-skjorte, akvarell og almanakk
9 hovedmedlemmer:	Luftfoto, T-skjorte og akvarell
8 hovedmedlemmer:	Luftfoto, T-skjorte og almanakk
7 hovedmedlemmer:	T-skjorte og luftfoto
6 hovedmedlemmer:	T-skjorte og akvarell
5 hovedmedlemmer:	T-skjorte og almanakk
4 hovedmedlemmer:	T-skjorte
3 hovedmedlemmer:	4 postkort og almanakk
2 hovedmedlemmer:	Almanakk
1 hovedmedlem:	4 postkort

Vi ber deg fylle ut listen nedenfor - nye lister kan tilsendes om du er så flink og verver mer enn 10 medlemmer. Foreningen vil da sende innbetalingsgiro til de som står på listen. Du får gaver ut fra hvor mange av disse det er som har betalt medlemsavgift pr. 1 uke før vårt årsmøte. **Det vanker et flott kamera til det medlemmet som har vervet flest nye medlemmer!**

Vennligst sende innbetalingsblankett til følgende:

SKRIV MED BLOKKBOKSTAVER!

Navn

Adresse

Postnummer/By

NAME	DATE	PERIOD
SCHOOL		
TEACHER		
SUBJECT		
TOPIC		
OBJECTIVES		
MATERIALS		
PROCEDURE		
ASSESSMENT		
REFLECTION		

AKTIVITETER

Høsten og vinteren 1992

Lørdag 10. oktober 1992 kl 09.00 - Omvisning/fugletur

Norsk Ornitologisk forening gjentar vårens suksess. Fremmøte ved brua i sydenden.

Medlemsmøte - Skullerudstua tirsdag 17. november kr. 19.00.

Tidligere mangeårig leder av Søndre Aker Historielag, Reidar Brevik, vil vise lysbilder og kåsere om Abildsø gårds historie. Brevik er en av de personer som kan aller mest om vår lokalhistorie. Vi anbefaler kvelden på det varmeste. Etter pause vil det bli anledning til å se ØVVs fotoutstilling fra "gamle dager" - en mengde gamle fotografier fra Østensjøbyen. Dette kan du ikke gå glipp av.

OBS! Nå er det mulig å få kjøre med buss til og fra vårt medlemsmøte!

Pensjonister og uføre kan ta kontakt med nedenforstående for å få sitte på med buss til og fra møtet den 17. november. Lister er lagt ut. Bestill plass i god tid. Pris kr 10,- hver vei.

Østenjø bydel	Oppsal Eldresenter "Busserullen"	tlf. 273146
Manglerud bydel	Bydelsforvaltningen (2 rullestolplasser)	tlf. 681712
Lambertseter bydel	Bydelsforvaltningen	tlf. 287250
Bøler bydel	Ikke ordent pr trykktid - Ring og hør med Marianne på 296161	

Takk til bydelene og eldresenteret for at de stiller opp med trygg transport for de som vil komme til Skullerudstua på vårt medlemsmøte!

Styret ønsker alle en god høst og vinter og vel møtt til alle våre aktiviteter!

Verveliste innsendt av:

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr./By: _____

Frimerke

ØSTENSJØVANNETS VENNER

PB. 15 - ABELSØ

1105 OSLO

**Følgende artikler
fås kjøpt fra
foreningen:**

Luftfotografi av Østensjøvannet

Medlemmer	kr 150,-
Ikke-medlemmer	kr 200,-

T-skjorter

Medlemmer	kr 60,-
Ikke-medlemmer	kr 75,-

Postkort kr 5,-

Almanakk kr 30,-

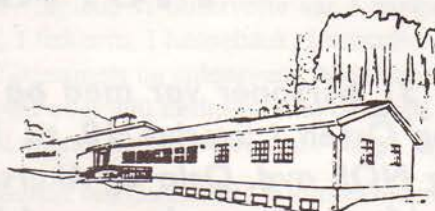
Sothøna kr 30,-

Luftfotografi og postkort selges
også på Abildsø postkontor.

Send postgiro med bestilling og mottakers navn og adresse, så vil vi sende artiklene i posten. Foreningens postgiro kontonummer er 0801.273.1826

Fra Østensjøvannet går turen til

Skullerudstua

4 km godt skiltet gangvei

Kafé
Selskapsarrangementer
Catering

Åpningstider året rundt!

Mandag til torsdag kl. 11-21

Fredag stengt

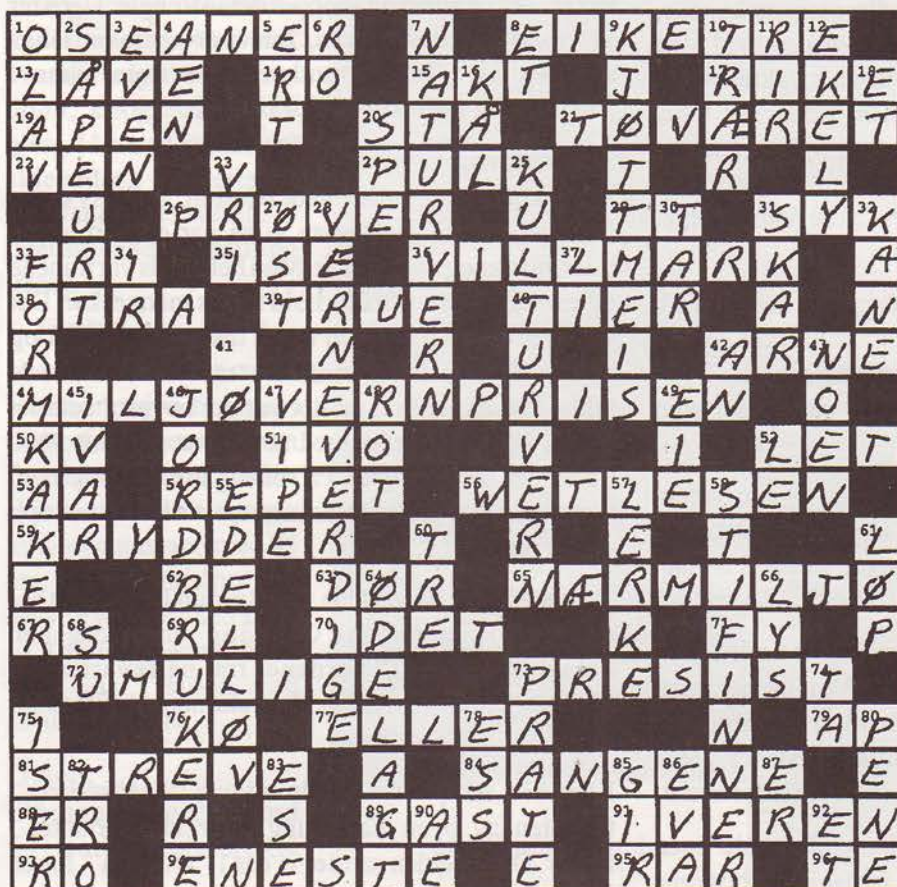
Lørdag 11-16

Søndag 10-17

Skullerudstua Kafé

Olaf Helsets vei 2, 0694 Oslo

Tlf.: 29 82 82

Løsning voksen- kryss

Denne gangen fikk vi inn hele 14 voksenkryss! Ennå er det gode vinnerejanser!

Vinnere av voksenkrysset er:

Massasje-elg fra WWF:
Helga Lamre, Oslo 6

ØVV luftfoto:
Ståle Dahlberg, Drøbak

ØVV T-skjorte:
Liv Rødnes, Oslo 6

Kulepenn fra WWF:
Bodil Finnøy, Oslo 11

Påsketuren til Tåkern og Hornborgarsjön

31 personer var med på bussturen til Tåkern, Hornborgasjön og Östen i Sverige 10. til 12. april 1992. Østensjøvannets Venner og NOF avd. Oslo og Akershus sto for arrangementet. Til rådighet hadde vi en stor buss med behagelige seter som var gode å sove i.

Frammøtet var på Royal Cristiania Hotell i Oslo, og kl. 22 fredag kveld satte vi oss i bussen med kurs for fuglesjøen Tåkern i Sverige. Den ligger like øst for den store innsjøen Vättern.

Tåkern.

Vi ankom Tåkern ved halv fem tiden. Ved Glänåstornet inntok vi et raskt måltid og dro deretter direkte ut i sumpmarkene. Før vi så noe av sjøen, ble vi ønsket velkommen av rørdrummens ensformige, langtrekkende tut. Ved stranda kunne vi høre 3 samtidig. Rørdrummer kunne vi høre hele tiden mens vi var i dette området av sjøen, og vi hørte minst 5 som tutet.

Vi gikk utover plankestier som var tilrettelagt slik at man kunne ferdes inne i takrørskogen. Dette er en ideell måte å oppleve livet inne i disse takrørskogene. Flokker med skjeggmeis underholdt oss med sine akrobatiske kunster. Skjeggmeisens karakteristiske TSJYNG-låt hørte vi nesten hele tiden her inne. Skjeggmeis er en art som har dratt nytte av milde vintre, og bestanden i Sverige har økt kraftig de senere år. Dette har også resultert i flere funn i Norge, spesielt omkring Oslofjorden.

En annen av takrørskogens innbyggere som vi fikk anledning til å høre godt, var vannrikse. Dens eksplosive griseskrik hørte vi rett som det var. TYP-TYP-TYP. På det meste var det 4 vannrikser som skrek samtidig.

Etter en stund forlot vi Glänåstornet, og dro videre innom det østligste fugletårnet, Hovtornet. Det mest interessante her var en fiskeørn som satt slik at man kunne beskue den på ganske kort hold.

Siste stopp ved Tåkern var det nordligste fugletårnet, Svålingetornet. Man får først en skogtur før man bestiger fugletårnet. Fra fugletårnet er det fin utsikt utover takrørskogen og åpne vannflater. Blant fuglene vi så her var 2 snadderender som lå like utenfor tårnet.

Samtidig som vi beskuet snadderendene ble noen oppmerksomme på noen tynne fuglepip fra buskene

ved stranda. Pungmeis ble det sagt. Og ganske riktig, etter å ha klatret ned fra fugletårnet, så vi 2 pungmeiser som holdt på med reirbygging. Disse fuglene bruker blant annet materiale fra aksene på dunkjevle og takrør i sine spesielle pungformede reir.

En del taffeland og sivhauk så vi også i og over sjøen. Tåkern er det området i Sverige som har tette bestand med rørdrum, vannrikse og skjeggmeis. Ønsker man å stifte nærmere bekjentskap med disse artene, da er Tåkern et fornuftig reisemål. Reiser man f.eks. i begynnelsen av juni får man også se svarterne og trostesanger.

Selv om fuglekikking og natur var prioritert på turen, så tok vi oss likevel god tid i byen Vadstena litt nord for Tåkern. Her inntok en del av oss noen herlige kaker i et konditori og shoppet det vi trengte. Deretter så vi oss omkring i byen, før vi dro sørover langs østsiden av Vättern, rundet denne store sjøen i sørenden og satte kursen for tranene.

Tranedans.

Vi ankom tranejordet ved Bjurum halv syv om lørdagskvelden. Det første vi så var et stort antall biler, busser og mennesker. Men heldigvis var tranene tallmessig overlegne i forhold til oss mennesker. Det var et flott syn å se noen tusen traner som beitet og danset. Samme dagen vi ankom tranejordet hadde de tellt 4590 traner her, og det var det høyeste antallet hittil i år. Man regnet med at det var omtrent 5000 traner her denne dagen. På søndag ble det tellt 4140 traner, så det er mulig at maksimumstallet var nettopp denne helga.

Tranene beiter på jordene ved Bjurum litt sørvest for selve Hornborgasjön. Grytidlig om morgenen kommer de ut på jordene fra nattkvarteret i Hornborgasjön, og om kvelden returnerer de tilbaketil sjøen.

Etter å ha sett på tranene dro vi opp til Mösseberg i utkanten av byen Falköping hvor vi overnattet i hytter. Om kvelden samlet vi oss i "storstua" for en

del sosiale aktiviteter. En av turmedlemmene hadde lagd en spørrekonkurranse som vi moret oss med utover kvelden.

9 personer sto opp halv fem søndag morgen for å dra tilbake til tranejordet eller for å ta en frisk morgenspasing til Hornborgasjön. De resterende forlot Mösseberg på en mer menneskelig tid. Etter å ha opplevd tranejordet om morgenen satte vi kursen de få kilometrene mot Hornborgasjön.

Hornborgasjön.

Søndag formiddag tilbrakte vi ved Hornborgasjön. Her finnes et flott naturinformasjonssenter som det anbefales alle som er i området å besøke. Dette senteret består av forskjellige enheter som f.eks. beskriver sjøens historie, viser utstoppede fugler i deres rette miljø og har salg av litteratur og fuglekassetter. På toppen av bygningen som senteret ligger i er det utsikt over en del av sjøen med gode muligheter for å se interessante arter. Snadderand, taffeland og sivhauk var noen av artene vi så herfra. Hvis man vil ha en pause fra fuglekikking og våtmark, kan man ta en kaffekopp og mat som man får kjøpt.

De fleste av oss gikk ut til det høyeste fugletårnet som står mer strategisk til ved sjøen. Fra dette tårnet er det fin utsikt over store deler av sjøen. Noe regnvær satte likevel en demper på denne utsikten. Noen av fuglene vi observerte ved Hornborgasjön var 2 svarthalsdykkere, rørdum, sædgjess, 2 snøgjess, 11 snadderender, 20 skjeender, 1 stjertand, taffeland var vanlig, 2 lappfiskender, sivhauk og traner.

I 1977 bestemte den svenske riksdagen at Hornborgasjön for framtiden skulle bevares som fuglesjø. Dette skal bl.a. skje ved å øke sjøens middelvannstand med 85 cm. Svenskene håper på å utnytte vårflommen 1993 til å få den vannstanden som var i sjøen ved århundreskiftet.

Östen.

Östen som ligger litt nord for Hornborgasjön er mest

kjent for de mange sædgjessene som raster her på trekket vår og høst. Östen er en vegetasjonsrik grunn sjø med mye taktør. Vi var innom her på ettermiddagen før vi satte kursen hjemover.

Noen av fuglene vi observerte var 1 sangsvane, 1 snøgås, 1 fiskeørn, 1 hønsehauk, 1 musvåk, 1 dvergspett, 2 stjertmeis og sidensvans. Men hovedattraksjonen var over 900 sædgjess som beitet på jordene og lå på vannet. De fleste av disse var på jordene.

Etter besøket ved Östen satte vi kursen hjemover, og ankom Oslo søndag kveld.

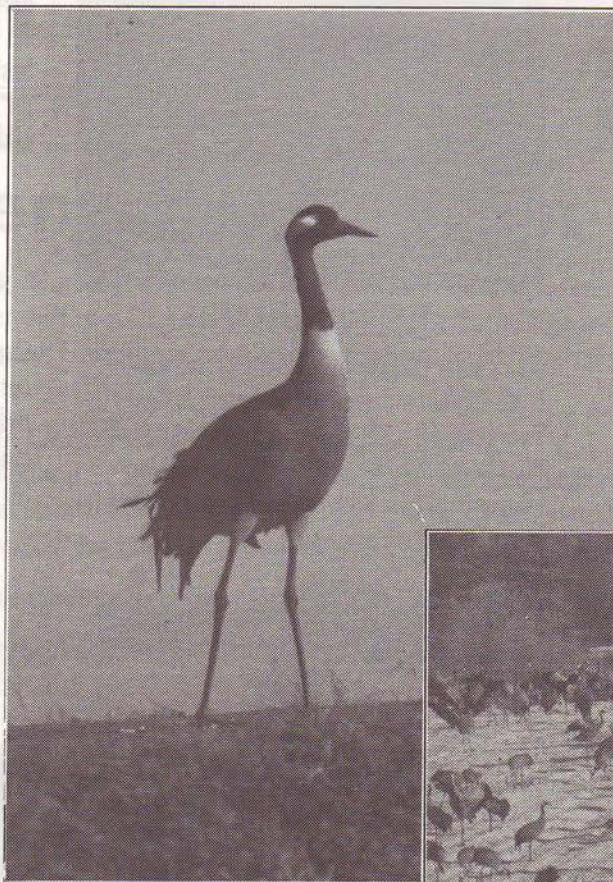
Oppsummering av turen.

Totalt ble 96 fuglearter observert på turen lørdag og søndag. Men vi så jo en del pattedyr også. Sørhare og rådyr er vanlige i dette området. Ofte så vi dyrene krysse veien like foran bussen eller vi så dem beite på jordene langs veien. Moldvarpens herjinger er noe som preger landskapet så langt sør. Jordhaugene etter moldvarpen så vi flere steder i hager og på jorder.

Alt i alt må det vel sies at turen gikk bra og at alle var fornøyde. Kjentmannen Kjell Ove Häger som er fra området mellom Vänern og Vättern skal ha ros for den interessante informasjonen han delte med oss

angående natur, geografi og historie. Bussjåføren skal ha sin del av æren for en vellykket tur, for hans hensynsfulle kjøring og at han kjørte oss dit vi ville. Det eneste uhellet på turen var når undertegnede fikk et litt komisk utseende da han mistet nesten en halv fortann, men litt svinn hører jo med.

Knut Eie

*Mange traner var å se.
Foto: Ståle Dahlberg*

Bates Stavanger

SWAROVSKI GIR TILVÆRELSEN EN EKSTRA DIMENSJON

Tenk deg en solblank dag på sjøen. Den milde brisen rasler dovent i seilene dine. Naturperlene formelig står i kø rundt deg. De inviterer til et nærmere studium.

FOR BÅTELSKERE

Frem med kikkerten. Habicht 7 x 50 mm er kalt en av verdens beste båtkikkerter. Testet og utprøvd over en hel verden. Tilbakemeldingen til Østerrikes største optiske produsent, Swarovski, er entydig: Båtkikkert med toppkvalitet.

Habicht 7 x 50 har fremragende optiske kvaliteter. Bredbånd-antirefleksbehandlingen garanterer farveriktig bildegjengivelse og optimal kontrast selv under ugunstige lysforhold som demring og motlys. Habicht 7 x 50 er vanntett, støtsikker, støvsikker, flyter i vannet på en festerem, har myk gummiarmoring som sikrer et godt og behagelig grep uansett værforhold. Alle disse kvalitetene finner du i hele utvalget av Swarovski-kikkertene. Felles for alle er også at vi gir 40 års garanti!

Generalagent
i Norge:

Sandnes Optikk

Storgt. 32 4300 Sandnes. Tlf.: (04) 66 58 88 eller (04) 62 42 80.

FOR FUGLELSKERE

Men i blant trenger du en helt spesiell kikkert. Er du fugleinteressert har du behov for en Swarovski 10 x 40 eller teleskopkikkerten AT 80. I begge tilfeller oppnår du krystallklar fokusering i hele kikkertbildet med mulighet for særdeles nær observasjon.

Teleskopkikkerten AT 80

FOR NATURELSKERE

Er du i hektisk aktivitet ute i naturen, kommer du ikke utenom SLC serien, Swarovski 8 x 20 eller Habicht 10 x 25.

Alle er støtsikre og armert i et mykt dekke av polyurethan. Denne prosessen er patentert av Swarovski og enestående i sitt slag. Naturen er stimulerende og inspirerende i seg selv. Likevel drister vi oss til å hevde at med Swarovski-kikkertene får du en enda større opplevelse. For det er ofte de små detaljene som forstørres og beriker opplevelsen. Du ser dem best gjennom en Swarovski-kikkert.

KVALITET I VERDENSTOPPEN

Swarovski er en av verdens ledende innen optiske artikler. Produktene markedsføres under Habicht-navnet og representerer det ypperste innen optikk og finmekanikk. Du finner produktene hos din optiker.

- - M E L D I N G E R - -

Neste nummer:

- Abildsø gård-artikkelen fortsetter.
- De første spor av mennesker ved Østensjøvannet.
- Artikkelserie om Østensjø gård.
- Resultat av fugletellingen.
- Nytt "Mitt Østensjøvann", kryssord, barnesider og mye, mye mer.

De medlemmer
som vi ikke har registrert
kontingentinnbetaling for 1992 fra
har fått postgiro vedlagt i dette bladet.

Vi håper dere fortsatt vil støtte oss i
arbeidet for å bevare Østensjø-
vannets unike helhet.

OBS - Pensjonister - OBS - Uføre - OBS

Vi har nå fått avtale om busstransport til vårt møte den 17. november. Blir det god oppslutning, håper vi å kunne tilby ordningen også i fremtiden - se side 27 - aktivitetsplanen.

Vi har satt opp postkasse på informasjonstavla (baksiden) ved lekestativene ved sydenden av vannet. Her kan dere legge beskjeder om interessante fugleobservasjoner.

Papir og blyant ligger i kassa.

Styret ønsker tidligere kappelan Øyvind Mæland lykke til med sin nye stilling som sogneprest i Krødsherad. Vi kommer til å savne deg på styremøtene fremover, Øyvind. Håper du trives riktig godt!

Østensjø-Aksjonen 1992

7. og 8. april gikk Østensjøaksjonen av stabelen. Tirsdag den 7. ble store mengder innbetalingsblanketter delt ut på Lambertseter. Samtidig gikk mange av medlemmene våre med bøsser i Manglerud bydel. Onsdag var det tilsvarende aksjon med blanketter i Bøler bydel og bøsser i Østensjø bydel.

Det kom inn 84.000 kroner totalt før utgifter er trukket fra. Pr. i dag disponerer dermed Østensjøvannets Kulturfond 325.000 kroner i alt. Det må vi si oss ganske fornøyd med. Pengene står selvsagt på sperret konto. Formålet med beløpet er som kjent å skaffe tilveie midler som skal gå til istandsettelse av Abildsø gård, eventuelt til 4-H gård på Østensjø.

Tusen takk til alle våre medlemmer som gjorde Østensjøaksjonen mulig!

En spesiell takk til Tor Jacobsen, Brynjar Johansen og Per Nordquist som tok seg av blankettutdeling i svært mange roder!

Finn

Det er fullt mulig også i år å gi medlemskap i julegave til venner og bekjente. Husk å merke innbetalingsblanketten med "Gave - gjelder 1993-medlemskap". Dine venner vil da få invitasjon til alle medlemsarrangement og Sothøna 2 ganger i året!

LITE KAMERA, STORE ØYEBLIKK.

Canon

Tenk på de store øyeblikkene i livet.
Som vi alle ønsker å oppleve på nytt.

De nye UC kameraene fra Canon er laget for at akkurat det skal skje. De er enda mindre, enda mer kompakte og har enda mer avansert teknologi enn tidligere. De tre knappene for spesielt enkel betjening, en rask og nøyaktig autofokus og et kraftig 8x zoom-objektiv, gjør at du fullt ut kan konsentrere deg om *hva* du filmer, ikke *hvordan*.

UC16 UC30 Hi

Med det nye UC 15 kameraet har du alle forutsetninger for å oppnå toppresultater, uansett forhold. Velger du Canon UC16 får du et kamera som i tillegg er utstyrt med LCD fargesøker. Toppmodellen UC 30 Hi sørger for topp Hi 8 billedkvalitet, Hifi Stereo lyd og er utstyrt med Program AE som gir perfekte opptak under vanskelige lysforhold.

Start med en tur til nærmeste Canon-forhandler.

UC15
8mm VIDEO CAMCORDER